

Наталія Георгіївна Іванова, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов Національного університету «Одеська юридична академія». Викладає романські мови (французьку, іспанську, латинську). З 2013 року є організатором в Україні Міжнародного конкурсу з ділової французької мови MOT d'OR під егідою Асоціації «Акції з промоції ділової французької мови» (APFA, Париж, Франція). Неодноразово брала участь у науково-методичних конференціях, конгресах і форумах різного рівня. Має більш ніж 150 наукових публікацій. Є автором декількох навчальних посібників, практикумів та навчальних програм-тренажерів. Наукові праці опубліковані в Україні, Бельгії, Болгарії, Іспанії, Канаді, Китаї, Польщі, Тайвані, Узбекистані, Фінляндії, Франції, Швеції. Член Асоціації «Акції з промоції ділової французької мови» (Association «Actions pour promouvoir le français des affaires» (APFA)) (Франція), член Асоціації іспанців України (Asociación de Hispanistas de Ucrania), член Української асоціації викладачів французької мови (Association des professeurs de Français d'Ukraine (APFU)).

Vivat Academia
Vivant professores
Vbiaturetaliterapars
Contrafactumnonestargumentum
Corpusiuris Credo Cuius Cuiusprodest
Darefacerepraestare Dictumfactum
Dichducfacier Dura lex sed lex
Ignorantianonestargumentum
Inviaturis Ius est ars boni et aequi
Responderecavereagere Suumcuique
Veto QuodlicetIustinonlicetbovi
Cogitoergosum Notabene
Divideetimperat Nemo est supra legem
Omniaeamecumporto Sciomenihiscire
Neaiaaest
Temporamutanturreslegesmutanturiniillis
Lexiustanonestlex Iusestars
bonitaequii

Ipsoture
Non rex est lex sed lex est rex
Nonbisindem Amoritinctomnia
CumDeo Datdonatdedicat
Dirietanimamlevavi
Dumdocemusdiscimus Elegantiajuris
Fiatlux Isfecitcuiprodest Luxertenebris
Magnumopus Nomenestomen
Propatriamori Quiscribitbislegit
Romatraditoribusnonpremia
Sicitudastra Summasummarum
Utinonabuti Viaestvita Mmamater
Benessitibi
Legumserdiessedebeusutlibericessepossi
musDtemporamoresVtinusinterparesVr
obonopublico TollacetomnibusVoremis
avolatliterascriptamant Aequum et
bonum est lex legum

Н.Г. Іванова

ЛАТИНСЬКА МОВА

Практикум

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

галузі знань 08 «Право»

спеціальності 081 «Право» та

галузі знань 29 «Міжнародні відносини»

спеціальності 293 «Міжнародне право»

2024

ISBN 978-617-7405-72-5

9 786177 405725

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Одеська юридична академія»

Іванова Н.Г.

ЛАТИНСЬКА МОВА

Практикум
для здобувачів першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 08 «Право»
спеціальності 081 «Право»
та галузі знань 29 «Міжнародні відносини»
спеціальності 293 «Міжнародне право»

Харків
«Контраст»
2024

УДК 811.124:340 (073)
I-205

*Рекомендовано Навчально-методичною радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 4 від 17 січня 2024 року)*

Укладач:

Іванова Н.Г. – доцент кафедри іноземних мов, кандидат філологічних наук, доцент (<https://orcid.org/0000-0001-9614-9587>)

Рецензенти:

Цокур О.С. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов Міжнародного гуманітарного університету

Томчаковський О.Г. – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри прикладної лінгвістики Національного університету «Одеська юридична академія»

Латинська мова: практикум для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» та галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 293 «Міжнародне право» / уклад. Н.Г. Іванова; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Харків: «Контраст», 2024. – 104 с.
ISBN 978-617-7405-72-5

Практикум з латинської мови призначений для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» та галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 293 «Міжнародне право». Видання складається з двох частин. У першій частині наведено 15 тематичних розділів тестових вправ, кожен з яких містить 25 позицій та розкриває те чи інше лексико-граматичне явище у латинській мові, у другій частині містяться повні розгорнуті відповіді на співвідносні тестові завдання.

УДК 811.124:340 (073)

ISBN 978-617-7405-72-5

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2024
© Іванова Н.Г., 2024.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
-------------	---

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Тест № 1. ІСТОРІЯ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ	7
Тест № 2. ПРАВИЛА ЧИТАННЯ. ФОНЕТИКА	11
Тест № 3. ІМЕННИК.....	15
Тест № 4. ІМЕННИК. Юридичний лексичний мінімум іменників	19
Тест № 5. ДІЄСЛОВО. Загальна характеристика	23
Тест № 6. ДІЄСЛОВО. Лексико-граматичний аналіз	27
Тест № 7. ПРИКМЕТНИКИ. ПРИСЛІВНИКИ.....	31
Тест № 8. ПРИЙМЕННИКИ. СПОЛУЧНИКИ	36
Тест № 9. ЗАЙМЕННИКИ	40
Тест № 10. ЧИСЛІВНИК.....	44
Тест № 11. ЗАГАЛЬНОВЖИВАНІ СЕНТЕНЦІЇ. (Частина 1)	48
Тест № 12. ЗАГАЛЬНОВЖИВАНІ СЕНТЕНЦІЇ. (Частина 2)	52
Тест № 13. СЕНТЕНЦІЇ. Юридичний фразеологічний мінімум. (Частина 1)	57
Тест № 14. СЕНТЕНЦІЇ. Юридичний фразеологічний мінімум. (Частина 2)	61
Тест № 15. «GAUDEAMUS». Історія гімну та аналіз тексту	66

ВІДПОВІДІ ДО ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Тест № 1. ІСТОРІЯ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ	70
Тест № 2. ПРАВИЛА ЧИТАННЯ. ФОНЕТИКА	72
Тест № 3. ІМЕННИК.....	74
Тест № 4. ІМЕННИК. Юридичний лексичний мінімум іменників	76
Тест № 5. ДІЄСЛОВО. Загальна характеристика	78

Тест № 6. ДІЄСЛОВО. Лексико-граматичний аналіз	80
Тест № 7. ПРИКМЕТНИКИ. ПРИСЛІВНИКИ	82
Тест № 8. ПРИЙМЕННИКИ. СПОЛУЧНИКИ	85
Тест № 9. ЗАЙМЕННИКИ	87
Тест № 10. ЧИСЛІВНИК	89
Тест № 11. ЗАГАЛЬНОВЖИВАНІ СЕНТЕНЦІЇ. (Частина 1)	91
Тест № 12. ЗАГАЛЬНОВЖИВАНІ СЕНТЕНЦІЇ. (Частина 2)	93
Тест № 13. СЕНТЕНЦІЇ. Юридичний фразеологічний мінімум. (Частина 1)	96
Тест № 14. СЕНТЕНЦІЇ. Юридичний фразеологічний мінімум. (Частина 2)	98
Тест № 15. «GAUDEAMUS». Історія гімну та аналіз тексту	101
ЛІТЕРАТУРА	103

ВСТУП

Латинська мова є однією з найважливіших мов в історії Європи. Вивчення латинської мови є ключовим елементом для майбутніх правознавців, що претендують на глибоке розуміння юридичного вчення та історії права, оскільки ця мова віддзеркалює культурний доробок римської цивілізації та виступає фундаментальним інструментом для розкриття основних аспектів сучасного правознавства, які мають коріння в римському праві. Сприйняття юридичної лексики у контексті її історичного походження розкриває глибину і еволюцію юридичних понять.

Знання латинської мови надає здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» та галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 293 «Міжнародне право» можливість проникнути в юридичні тексти античних римських юристів, що становлять основу для формулювання сучасних юридичних принципів, та проаналізувати формування правових концепцій в історичному розвитку. Крім того, знання латинської мови для здобувачів вищої освіти вказаних спеціальностей є також стратегічною перевагою в контексті міжнародної юридичної спільноти, оскільки багато юридичних термінів у великій мірі корінняються в латинській мові, яка спрощує взаєморозуміння між фахівцями різних країн та правових систем.

Практикум з латинської мови адресований здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» та галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 293 «Міжнародне право». Видання складається з двох частин. У першій частині наведено тестові вправи, що розкривають те чи інше лексико-граматичне явище у латинській мові, у другій частині містяться повні розгорнуті відповіді на співвідносні тестові завдання. За своєю сутністю тестові завдання охоплюють історію розвитку латинської мови, фонетичний, лексико-граматичний та фразеологічний матеріал, передбачений програмою з латинської мови.

Значущий акцент зроблено на юридичній термінології та сталих латинських висловах (сентенціях) за фахом, що мають етимологічний зв'язок з сучасними європейськими мовами й знаходять відповідники в українській мові.

Практикум структурований у 15 тематичних розділів тренувальних тестових вправ, що подано за зростаючим ступенем мовних та мовленнєвих труднощів. Кожний тематичний розділ складається з 25 тестових позицій (завдань з вибірковою відповіддю). Кожне тестове завдання має три варіанти відповіді, з яких правильний лише один.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Тест № 1. ІСТОРІЯ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ

1. На сьогодні латина є офіційною мовою:
 - a) Ватикану.
 - b) Латвії.
 - c) Італії.
2. Закони XII таблиць «*Leges duodecim tabulārum*» (LXII) розроблено у:
 - a) 451-449 н.е.
 - b) 451-449 до н.е.
 - c) 45-44 до н.е.
3. Архаїчний період датується:
 - a) I ст. до н.е. – I ст. н.е.
 - b) V-II ст. до н.е.
 - c) II-V ст. н.е.
4. Літературна мова поступово відривається від розмовної у:
 - a) архаїчному періоді.
 - b) класичному періоді.
 - c) посткласичному періоді.
5. Посткласичний період ще називають періодом:
 - a) пізньої латини.
 - b) золотої латини.
 - c) срібної латини.
6. Латини оселилися в:
 - a) центральній частині Апеннінського півострова.
 - b) південній частині Апеннінського півострова.
 - c) західній частині Апеннінського півострова.
7. Рим називають *Urbs aeterna*, тому що це:
 - a) маленьке селище пастухів і землеробів.
 - b) центр світової імперії, «вічне місто».
 - c) місто, побудоване на семи горбах.

8. Прокуліанська та сабініанська правові школи виникають у:
 - a) архаїчний період.
 - b) класичний період.
 - c) посткласичний період.
9. Літературна творчість Вергілія припадає на:
 - a) архаїчний період.
 - b) класичний період.
 - c) посткласичний період.
10. Університети виникають в:
 - a) епоху Середньовіччя.
 - b) епоху Відродження.
 - c) посткласичний період.
11. Латина – одна з найдавніших мов:
 - a) індоевропейської мовної сім'ї.
 - b) китайсько-тибетської мовної сім'ї.
 - c) кавказької мовної сім'ї.
12. Рим був заснований у:
 - a) 75 р. до н.е.
 - b) 753 р. до н.е.
 - c) 753 р. н.е.
13. Посткласичний період датується:
 - a) I ст. до н.е. – I ст. н.е.
 - b) I ст. н.е. – II ст. н.е.
 - c) II – I ст. до н.е.
14. Перші літературні твори латиною з'являються у:
 - a) архаїчний період.
 - b) класичний період.
 - c) посткласичний період.
15. Латина перестає бути розмовною в:
 - a) епоху Середньовіччя.
 - b) епоху Відродження.
 - c) архаїчний період.

16. Маній Манілій – видатний юрист:
- a) архаїчного періоду.
 - b) класичного періоду.
 - c) посткласичного періоду.
17. Літературна творчість Овідія припадає на:
- a) архаїчний період.
 - b) класичний період.
 - c) посткласичний період.
18. Перший університет був створений у:
- a) Болоньї.
 - b) Парижі.
 - c) Оксфорді.
19. Закони перших варварських держав у Західній Європі мали назву «**правди**» (**leges**) і були написані:
- a) латинською мовою.
 - b) грецькою мовою.
 - c) французькою мовою.
20. Класичний період датується:
- a) I ст. до н.е. – I ст. н.е.
 - b) III-II ст. до н.е.
 - c) II ст. до н.е.
21. У Києво-Могилянській академії викладання велося:
- a) українською мовою.
 - b) латиною.
 - c) старослов'янською мовою.
22. Хто розмовляв латинською мовою?
- a) Плем'я латинів.
 - b) Латиші.
 - c) Мешканці Латинської Америки.
23. Центром області Лаціум було місто:
- a) Карфаген.
 - b) Афіни.
 - c) Рим.

24. Муцій Сцевола, Юній Брут, Маній Манілій вважаються:

- а) засновниками цивільного права.
- б) засновниками міжнародного права.
- в) засновниками сімейного права.

25. «**Corpus iuris civilis**» (CIC) – «Звід цивільного права» складається з:

- а) 2-х частин: Codex Justiniani у 12-ти книгах та Digesta у 50-ти книгах.
- б) 4-х частин: Codex Justiniani у 12-ти книгах, Digesta у 50-ти книгах, Institutiones у 4-х книгах, Novellae (новели).
- в) 4-х книг Institutiones. SOLUCIONES.

Результати

1	6	11	16	21
2	7	12	17	22
3	8	13	18	23
4	9	14	19	24
5	10	15	20	25

Тест № 2. ПРАВИЛА ЧИТАННЯ. ФОНЕТИКА

1. Латинська абетка складається з:
 - a) 24 літер.
 - b) 32 літер.
 - c) 18 літер.
2. Для позначення голосних звуків латинська мова мала:
 - a) п'ять літер.
 - b) шість літер.
 - c) чотири літери.
3. **Дифтонги** у латинській мові – це:
 - a) двозвуки, що утворюють два склади.
 - b) двозвуки, що утворюють один склад.
 - c) один звук, що утворює один склад.
4. **Диграфи** у латинській мові передають звук:
 - a) [u].
 - b) [o].
 - c) [e].
5. Певні особливості при читанні мають букви:
 - a) m, n, p, r, t, v.
 - b) b, d, f, j, k.
 - c) c, q, s, x, z.
6. Літера **c** передає звук [к]:
 - a) перед голосними **o, u, a** та усіма приголосними.
 - b) перед голосними **o, u, a**.
 - c) перед голосними **y, i, e** та усіма приголосними.
7. Літера **z** у словах грецького походження передає:
 - a) звук [с].
 - b) звук [з].
 - c) звук [ц].

8. Буквосполука **ch** передає звук:
 - a) [ф].
 - b) [х].
 - c) [ш].
9. За положенням голосний звук є коротким, якщо він стоїть:
 - a) після голосного.
 - b) перед наступним приголосним.
 - c) перед наступним голосним.
10. Наголос зазвичай не ставиться:
 - a) на останній склад слова.
 - b) на перший склад слова.
 - c) на другий склад від кінця слова.
11. Диграфи у латинській мові:
 - a) **ae oe.**
 - b) **au eu.**
 - c) **io ia.**
12. У двоскладових словах наголос:
 - a) ставиться на перший склад.
 - b) ставиться на другий склад.
 - c) відсутній.
13. Буквосполука **th** передає звук:
 - a) [тх].
 - b) [х].
 - c) [т].
14. Довгі голосні утворюють:
 - a) довгий та короткий склади.
 - b) короткий склад.
 - c) довгий склад.
15. За природою дифтонги та диграфи завжди:
 - a) довгі або короткі.
 - b) короткі.
 - c) довгі.

16. Наголос у багатоскладових словах ставиться на складі від кінця слова, якщо він довгий:

- a) першому.
- b) другому.
- c) третьому.

17. Буквосполучення *NGU* дає сполуку [нгв]:

- a) завжди на початку слова.
- b) перед наступним приголосним.
- c) перед наступним голосним.

18. Літера *h* позначає звук:

- a) близький до українського [ш].
- b) близький до українського [г].
- c) близький до українського [к].

19. Наголос автоматично переходить на третій склад від кінця слова, якщо:

- a) другий склад від кінця слова довгий.
- b) у слові є дифтонг.
- c) другий склад від кінця слова короткий.

20. В якому слові буква *h* втратила своє звукове значення?

- a) physica.
- b) herba.
- c) homo.

21. В якому ряду букви передають лише голосні звуки?

- a) a, c, e, d.
- b) a, o, u, e, i.
- c) e, g, f, k, o.

22. Літера *i* на початку слова або складу перед голосною:

- a) передавала звук [y].
- b) передавала звук [й].
- c) передавала звук [i].

23. Літера **q** у латинській мові:

- а) вживається лише у сполученні з **u**, і читається ця буквосполука як [кв].
- б) вживається самостійно і читається як [к].
- с) вживається лише спочатку слова і читається ця буквосполука як [ку].

24. Буквосполуки **ch, rh, ph, th**:

- а) запозичено з давньогрецької мови.
- б) є латинського походження.
- с) не вживаються у латинській мові.

25. У латинській мові у словах склади традиційно рахують:

- а) за бажанням (тобто не має значення).
- б) від початку слова.
- с) від кінця слова.

Результати

1	6	11	16	21
2	7	12	17	22
3	8	13	18	23
4	9	14	19	24
5	10	15	20	25

Тест № 3. ІМЕННИК

1. У латинській мові іменник має:
 - a) 5 відмін та 6 відмінків.
 - b) 6 відмін та 6 відмінків.
 - c) 6 відмін та 5 відмінків.
2. Відміна іменника у латинській мові визначається за закінченням:
 - a) родового відмінка однини.
 - b) називного відмінка однини.
 - c) називного та родового відмінків однини.
3. Іменники переважно чоловічого і середнього роду, які в Gen.Sing. мають закінчення **-i**:
 - a) належать до I відміни.
 - b) належать до II відміни.
 - c) належать до III відміни.
4. Вкажіть іменник, що відноситься до I відміни:
 - a) concordia, ae, f (згода).
 - b) hostis, is m (ворог).
 - c) res, rei f (справа).
5. За закінченням основи іменника на три типи (**приголосний, голосний і мішаний**) поділяється:
 - a) III відміна.
 - b) IV відміна.
 - c) V відміна.
6. Зазначте, іменники якого роду відносяться до III відміни:
 - a) чоловічого та жіночого.
 - b) чоловічого та середнього.
 - c) чоловічого, жіночого та середнього.
7. Правило середнього роду полягає в тому, що іменники мають однакову форму у таких відмінках:
 - a) Dat., Gen.
 - b) Nom., Acc.
 - c) Nom., Dat.

8. У якій сентенції є іменник III відміни?
 - a) Terra incognīta.
 - b) Tabŭla rasa.
 - c) Alma mater.
9. Чи вказується у словниковій формі відміна іменника?
 - a) Не вказується.
 - b) Вказується.
 - c) Вказується для іменників для I, II та III відмін.
10. До II відміни належать іменники:
 - a) magistrātus, us, *m*; motus, us, *m*.
 - b) iudicium, i *n*; decrētum, i *n*.
 - c) scriba, ae, *m*, centuria, ae, *f*.
11. Граматичні категорії іменника у латинській мові:
 - a) рід, число, відмінок, відміна.
 - b) рід, число, відмінок.
 - c) відмінок, відміна.
12. Словникова форма іменника містить:
 - a) форму Nom.Sing. повністю; закінчення Gen.Sing.; скорочене позначення відміни.
 - b) форму Nom.Sing. та Gen.Sing. повністю; повне позначення роду.
 - c) форму Nom.Sing. повністю; закінчення Gen.Sing.; скорочене позначення роду.
13. У якій сентенції є іменник III відміни?
 - a) O, tempōra! O, mores!
 - b) Scientia potentia est.
 - c) Ibi victoria, ubi concordia.
14. У латинській мові належність іменників до відміни визначається за:
 - a) закінченням Gen.Plur.
 - b) закінченням Nom.Sing.
 - c) закінченням Gen.Sing.

15. Зазначте назву родового відмінка:

- a) Nominatīvus.
- b) Genetiīvus.
- c) Datīvus.

16. Зазначте, показником якої відміни є закінчення **-us** (Gen. Sing):

- a) III відміни.
- b) IV відміни.
- c) V відміни.

17. Зазначте ряд, в якому наведено лише іменники першої відміни:

- a) persōna, ae f; historia, ae f; scientia, ae f.
- b) argumentum, i n; ius, iuris n.
- c) civitas, ātis f; lex, legis f; veritas, ātis f.

18. Зазначте, іменники якого роду відносяться до другої відміни:

- a) masculinum (m), femininum (f), neutrum (n).
- b) masculinum (m), femininum (f).
- c) masculinum (m), neutrum (n).

19. **Нерівноскладові іменники** – такі, що зазвичай мають:

- a) однакову кількість складів у Gen. Sing та у Nom. Sing.
- b) більше складів у Gen. Sing, ніж у Nom. Sing.
- c) більше складів у Nom. Sing, ніж у Gen. Sing.

20. У якому відмінку однини вжито слова **legis; pacis; iuris**?

- a) Nominativus (Nom.)
- b) Genetivus (Gen.)
- c) Dativus (Dat.)

21. У якій сентенції є іменник II відміни?

- a) Iurisprudencia clara scientia est.
- b) Otium post negotium.
- c) Via est vita.

22. Зазначте, показником якої відміни є закінчення **ei** (Gen. Sing):

- a) III відміни.
- b) IV відміни.
- c) V відміни.

23. Зазначте ряд, в якому наведено лише іменники третьої відміни:

- a) patria, ae *f*; historia, ae *f*; scientia, ae *f*.
- b) argumentum, i *n*; testamentum, i *n*; decrētum, i *n*.
- c) civitas, ātis *f*; lex, legis *f*; veritas, ātis *f*.

24. Слово **відміна** перекладається латиною як:

- a) declinatio.
- b) casus.
- c) genus.

25. Зазначте ряд, в якому наведено лише іменники четвертої відміни:

- a) casus, ūs *m*, senātus, ūs *m*.
- b) lex, legis *f*, iudex, ĭcis *m*.
- c) iustitia, ae *f*, pecunia, ae *f*.

Результати

1	6	11	16	21
2	7	12	17	22
3	8	13	18	23
4	9	14	19	24
5	10	15	20	25

Тест № 4. ІМЕННИК. Юридичний лексичний мінімум іменників

1. У латинській мові іменник **pecunia, ae f** позначає:
 - a) гроші, майно.
 - b) скарга.
 - c) вислів, вирок, рішення суду.
2. У латинській мові іменник **civis, is m** позначає:
 - a) громадянин.
 - b) супротивник.
 - c) учитель.
3. У латинській мові іменник **pactum, i n** позначає:
 - a) доказ.
 - b) договір.
 - c) злочин.
4. У латинській мові іменник **causa, ae f** позначає:
 - a) причина, справа.
 - b) суперечка.
 - c) вирок, рішення суду.
5. У латинській мові іменник **iudex, icis m** позначає:
 - a) суддя.
 - b) закон.
 - c) юстиція.
6. У латинській мові іменник **culpa, ae f** позначає:
 - a) покарання.
 - b) згода.
 - c) провина.
7. У латинській мові іменник **testamentum, i n** позначає:
 - a) доказ.
 - b) заповіт.
 - c) постанова.

8. У латинській мові іменник **matrimonium, i n** позначає:
 - a) допомога.
 - b) доручення.
 - c) шлюб.
9. У латинській мові іменник **testis, is m** позначає:
 - a) свідок.
 - b) намісник.
 - c) позивач.
10. У латинській мові іменник **civitas, ātis f** позначає:
 - a) трибуна.
 - b) держава.
 - c) обов'язок.
11. У латинській мові іменник **principatus, us m** позначає:
 - a) вища влада.
 - b) збори.
 - c) становище.
12. У латинській мові іменник **res, rei f** позначає:
 - a) віра, довіра.
 - b) керівник.
 - c) справа, річ, майно.
13. З української мови іменник **згода** перекладається латиною як:
 - a) concordia, ae, f
 - b) controversia, ae f.
 - c) poena, ae f.
14. З української мови іменник **суддя** перекладається латиною як:
 - a) pōpŭlus, i m.
 - b) vir, i m.
 - c) arbĭter, tri m.

15. З української мови іменник **закон** перекладається латиною як:

- a) homo, inis *m.*
- b) lex, legis *f.*
- c) iudex, ĩcis *m.*

16. З української мови іменник **незнання** перекладається латиною як:

- a) arrha, ae *f.*
- b) ignorantia, ae *f.*
- c) calumnia, ae *f.*

17. З української мови іменник **намір** перекладається латиною як:

- a) dolus, i *m.*
- b) argumentum, i *n.*
- c) veritas, ātis *f.*

18. З української мови іменник **відповідач** перекладається латиною як:

- a) actor, oris *m.*
- b) res, rei *f.*
- c) reus, i *m.*

19. З української мови іменник **позивач** перекладається латиною як:

- a) actor, oris *m.*
- b) res, rei *f.*
- c) reus, i *m.*

20. З української мови іменник **доказ** перекладається латиною як:

- a) condemnatio, onis *f.*
- b) probatio, ōnis *f.*
- c) obligatio, ōnis *f.*

21. З української мови іменник **засудження** перекладається латиною як:

- a) *condemnatio, onis f.*
- b) *probatio, ōnis f.*
- c) *obligatio, ōnis f.*

22. З української мови іменник **звичай** перекладається латиною як:

- a) *ars, artis f.*
- b) *scelus, ěris n.*
- c) *mos, moris m.*

23. З української мови іменник **обвинувач** перекладається латиною як:

- a) *actuarius, i m.*
- b) *adversarius, i m.*
- c) *accusātor, ōris m.*

24. З української мови іменник **помилування** перекладається латиною як:

- a) *aggratio, ōnis f.*
- b) *appeilatio, ōnis f.*
- c) *commissio, ōnis f.*

25. З української мови іменник **співучасник** перекладається латиною як:

- a) *communicātor, ōris m.*
- b) *compassus, ūs m.*
- c) *consultus, i m.*

Результати

1	6	11	16	21
2	7	12	17	22
3	8	13	18	23
4	9	14	19	24
5	10	15	20	25

Тест № 5. ДІЄСЛОВО. Загальна характеристика

1. Латинське дієслово має:
 - a) три різні основи.
 - b) чотири різні основи.
 - c) дві різні основи.
2. Від основи перфекта утворюється:
 - a) активний стан часів недоконаного виду.
 - b) активний стан часів доконаного виду.
 - c) пасивний стан часів доконаного виду.
3. **Praesens** – це:
 - a) теперішній час.
 - b) минулий час недоконаного виду
 - c) минулий час доконаного виду.
4. Передминулий час – це:
 - a) Imperfectum.
 - b) Perfectum.
 - c) Plusquamperfectum.
5. До I дієвідміни належать дієслова, основа інфекта яких закінчується:
 - a) на -ī-.
 - b) на -ē-.
 - c) на -ā-.
6. До IV дієвідміни належать дієслова, основа інфекта яких закінчується:
 - a) на -ī-.
 - b) на -ē-.
 - c) на -ā-.
7. **Imperativus praesentis** утворюється однаково:
 - a) у дієслів першої та четвертої дієвідміни.
 - b) у дієслів усіх чотирьох дієвідмін.
 - c) у дієслів першої та другої дієвідміни.

8. Особове закінчення *Praesens indicatīvi activi* у 1 особі множини:

- a) -mus.
- b) -o.
- c) -t.

9. Першою основною формою латинського дієслова є :

- a) *Praesens indicatīvi activi*, 1 sing.
- b) *Perfectum indicatīvi activi*, 1 sing.
- c) *Supinum*.

10. Неозначена форма дієслова – це:

- a) *indicativus*.
- b) *singularis*.
- c) *infinitivus*.

11. У латинській мові для визначення дієвідміни дієслова служить:

- a) основа інфекта.
- b) основа супіна.
- c) основа перфекта.

12. До II дієвідміни належать дієслова, основа інфекта яких закінчується:

- a) на -ē-.
- b) на приголосний.
- c) -ī-, -ū-.

13. В латинській мові існують:

- a) дві дієвідміни.
- b) три дієвідміни.
- c) чотири дієвідміни.

14. У латинській мові *imperativus praesentis singularis* утворюється:

- a) за допомогою голосних **o**, **a**.
- b) шляхом приєднання закінчення **-te** до форми інфінітива.
- c) шляхом відкидання закінчення **-re** від інфінітива.

15. *Imperatīvus praesentis* для 2-ї особи множини утворюється шляхом:

- a) віднімання закінчення **-re** від інфінітива та додавання закінчення **-te**.
- b) віднімання закінчення **-re** від інфінітива.
- c) додавання закінчення **-te**.

16. Зазначте рядок, де вказано неособові форми дієслова:

- a) infinitivus, gerundivum, fūturum primum.
- b) infinitivus, gerundivum, participium.
- c) infinitivus, gerundivum, fūturum secundum.

17. Закінчення **-or**, **-ris**, **-tur**, **-mur**, **-mīni**, **-(u)ntur** додаються для утворення:

- a) Praesens indicatīvi activi.
- b) Praesens indicatīvi passivi.
- c) Imperatīvus praesentis.

18. Характерною ознакою неозначеної форми є:

- a) закінчення **-re**.
- b) закінчення **-te**.
- c) закінчення **-e**.

19. Оберіть правильний переклад «*perfectum indicatīvi activi*»:

- a) Минулий час недоконаного виду дійсного способу активного стану.
- b) Минулий час доконаного виду дійсного способу активного стану.
- c) Минулий час недоконаного виду дійсного способу пасивного стану.

20. У якому рядку наведені слова, що є дієсловами?

- a) iustus, a, um; legitīmus, a, um.
- b) ius, iuris n; lex, legis f.
- c) iudīco, āvi, ātum; lego, lēgo, lectum.

21. У латинській мові зв'язка, що виражається дієсловом:

- a) є, як правило, обов'язковою.
- b) є, як правило, необов'язковою.
- c) не існує.

22. У латинській мові особовий займенник у ролі підмета:

- a) ніколи не використовується.
- b) використовується обов'язково.
- c) використовується, коли на нього падає логічний наголос.

23. **Майбутній час** у латинській мові позначається як:

- a) *praesens*.
- b) *praeteritum*.
- c) *fūturum*.

24. У латинській мові заперечна форма наказового способу теперішнього часу утворюється за допомогою:

- a) заперечних займенників *nemo*, *nihil* та інфінітива дієслова.
- b) дієслова *noli* (друга особа однини), дієслова *nolite* (друга особа множини) та інфінітива дієслова.
- c) заперечної частки *ne* та інфінітива дієслова.

25. У III особі множини активного і пасивного стану теперішнього часу вставляється сполучний голосний **-u**:

- a) у дієслів II дієвідміни.
- b) у дієслів III дієвідміни.
- c) у дієслів IV дієвідміни.

Результати

1	6	11	16	21
2	7	12	17	22
3	8	13	18	23
4	9	14	19	24
5	10	15	20	25

Тест № 6. ДІЄСЛОВО. Лексико-граматичний аналіз

1. Зазначте дієвідміну дієслова **accusāre**:
 - a) I дієвідміна.
 - b) II дієвідміна.
 - c) III дієвідміна.
2. Зазначте дієслово у формі наказового способу однини:
 - a) Ave!
 - b) Salvēte!
 - c) Salutem!
3. Зазначте дієвідміну **respondeo, ndi, nsum, відповідати**:
 - a) I дієвідміна.
 - b) II дієвідміна.
 - c) III дієвідміна.
4. Форми ***Praesens indicatīvi activi*** «ornamus, docemus, scribimus» відносяться:
 - a) до 1 особи множини.
 - b) до 2 особи множини.
 - c) до 1 особи однини.
5. Визначте за формою інфінітива, яке з дієслів належить до I дієвідміни:
 - a) ornāre.
 - b) debēre.
 - c) dicēre.
6. Визначте форму дієслова **AMO**:
 - a) 1 sing. ***Praesens indicatīvi activi***.
 - b) 3 sing. ***Praesens indicatīvi activi***.
 - c) 1 plur. ***Praesens indicatīvi activi***.
7. Визначте за формою інфінітива, яке з дієслів належить до III дієвідміни:
 - a) dare.
 - b) facēre.
 - c) finīre.

8. У сентенції **Dic, duc, fac, fer!** дієслова вживаються:

- a) у теперішньому часі дійсного способу активного стану.
- b) у минулому часі дійсного способу активного стану.
- c) у наказовому способі теперішнього часу.

9. Дієслово **ESSE** у 3 особі однини Praesens indicativi activi має форму:

- a) est.
- b) sunt.
- c) es.

10. До II дієвідміни належать дієслова:

- a) iudīco, āvi, ātum – судити.
- b) debo, debui, debītum – бути боржником.
- c) credo, dīdi, dītum – вірити.

11. Визначте дієслово у теперішньому часі:

- a) sciebat.
- b) docebar.
- c) sumus.

12. Форма **facite** перекладається як:

- a) Робіть!
- b) ви робите.
- c) ви зробили.

13. Форма **audiebātis** перекладається як:

- a) ти слухаєш.
- b) ти слухатимеш.
- c) ви слухали.

14. Супін **visum** перекладається:

- a) дивитися.
- b) щоб дивитися.
- c) дивитися би.

15. Вкажіть сентенцію, де дієслово **ESSE** має форму у 1 особи однини *Praesens indicativi activi*:

- a) Dic mihi quis amicus tuus sit, et tibi dicam, quis sis.
- b) Homo sum, et humani nihil a me alienum puto.
- c) Alea iacta est.

16. **eram, eras, erat** – це форми дієслова **ESSE** у:

- a) Praesens indicativi.
- b) Imperfectum indicativi.
- c) Futurum I indicativi.

17. До першої дієвідміни належить дієслово:

- a) credo, dīdi, dītum – вірити.
- b) debo, debui, debītum – бути боржником.
- c) iudīco, āvi, ātum – судити.

18. Дієслова **punio, īvi, ītum** карати належить до:

- a) третьої дієвідміни.
- b) другої дієвідміни.
- c) четвертої дієвідміни.

19. Форма **defendi** перекладається як:

- a) я захистив.
- b) я захищаю.
- c) я захиститиму.

20. Вкажіть сентенцію, де не вживається дієслово:

- a) Dura lex, sed lex.
- b) Finis coronat opus.
- c) Lex est rex, sed non rex est lex.

21. Зазначте сентенцію, де дієслова вживаються у формі наказового способу:

- a) Ad multos annos!
- b) Divīde et impēra!
- c) Panem et circenses!

22. Зазначте сентенцію, де є дієслова, що вживаються у формі інфінітива:

- a) Peccata contra naturam sunt gravissima.
- b) Patientia omnia vincit.
- c) Vivère est militare.

23. Скажіть латиною: «Хай живе!»:

- a) Vivat!
- b) Vivant!
- c) Via est vita.

24. Дослівний переклад формули прощання **Vive valeque!**:

- a) Живите і будьте здорові!
- b) Живи і будь здоров!
- c) Життя – це здоров'я.

25. У сентенції **Debes, ergo potes** дієслова вживаються:

- a) у формі у 1 особи однини *Praesens indicativi activi*.
- b) у формі у 2 особи однини *Praesens indicativi activi*.
- c) у формі у 3 особи однини *Praesens indicativi activi*.

Результати

1	6	11	16	21
2	7	12	17	22
3	8	13	18	23
4	9	14	19	24
5	10	15	20	25

Тест № 7. ПРИКМЕТНИКИ. ПРИСЛІВНИКИ

1. За кількістю родових закінчень прикметники III відміни поділяються на:

- а) дві групи.
- б) три групи.
- в) чотири групи.

2. Прикметник **felix** має спільну форму для:

- а) чоловічого, жіночого та середнього родів.
- б) чоловічого та середнього родів.
- в) чоловічого та жіночого родів.

3. У латинській мові існують:

- а) два ступені порівняння прикметників.
- б) три ступені порівняння прикметників.
- в) чотири ступені порівняння прикметників.

4. Форма **felicissimus, a, um** – це:

- а) звичайний ступень порівняння прикметників (*gradus positivus*).
- б) вищий ступень порівняння прикметників (*gradus comparativus*).
- в) найвищий ступень порівняння прикметників (*gradus superlativus*).

5. Прикметники, основа яких закінчується на голосний, утворюють ступені порівняння:

- а) за допомогою суфікса *-issim* та родових закінчень *-us, -a, -um*.
- б) за допомогою слів *magis* «більш», *maxime* «найбільш».
- в) за допомогою суфікса *-rim-*, який додається до форми чоловічого роду, та родових закінчень *-us, -a, -um*.

6. Прикметники *optimus, a, um, minimus, a, um, pessimus, a, um, maximus, a, um, plurimi, ae*, а фігурують у:

- а) звичайному ступені порівняння прикметників (*gradus positivus*).
- б) вищому ступені порівняння прикметників (*gradus comparativus*).

- с) найвищому ступені порівняння прикметників (*gradus superlativus*).
7. Прислівники утворюються за допомогою суфікса *-iter*:
- a) від прикметників I відміни.
 - b) від прикметників II відміни.
 - c) від прикметників III відміни.
8. Який прикметник вжитий у найвищому ступені?
- a) *divitissimus*.
 - b) *gracilis*.
 - c) *accrius*.
9. Яке з наведених слів є прислівником у вищому ступені (*Comparativus*)?
- a) *fortiter*.
 - b) *fortius*.
 - c) *fortissime*.
10. Яке з наведених слів є прислівником у найвищому ступені?
- a) *pulcher*.
 - b) *pulchrius*.
 - c) *pulcherrime*.
11. Прикметник **fortis, forte** має одне закінчення для:
- a) чоловічого, жіночого та середнього родів.
 - b) чоловічого та середнього родів.
 - c) чоловічого та жіночого родів.
12. Всі прикметники третьої відміни відмінюються за зразком:
- a) голосної групи іменників третьої відміни.
 - b) приголосної групи іменників третьої відміни.
 - c) мішаної групи іменників третьої відміни.
13. Прикметник у вищому ступені порівняння прикметників (*gradus comparativus*) **peior, peius** має такий звичайний ступень порівняння:
- a) *bonus*.

- b) *malus*.
- c) *magnus*.

14. У латинській мові прикметники мають категорії:

- a) роду, числа, відмінка та відміни.
- b) роду та числа.
- c) відмінка та відміни.

15. Прикметники у латині, на відміну від української мови:

- a) не використовуються у множині.
- b) зберігають ознаки роду і в множині.
- c) не відмінюються.

16. Позначте рядок, де фігурують прислівники у найвищому ступені порівняння:

- a) *bene, male, magnoꝛe, multum, parum*.
- b) *melius, peius, magis, plus, minus*.
- c) *optime, pessime, maxime, plurimum, minime*.

17. Словникова форма прикметників з одним закінченням є такою, як у як іменників третьої відміни, тобто вказується:

- a) повністю у називному відмінку однини, після чого подається закінчення родового відмінка однини з частиною основи.
- b) повністю у називному відмінку однини.
- c) повністю у називному та у родовому відмінку однини.

18. Основу прикметників з трьома і двома родовими закінченнями визначають:

- a) за повною формою називного відмінка однини прикметника жіночого роду.
- b) за називним відмінком однини прикметника жіночого роду, без закінчення **-is**.
- c) за повною формою називного відмінка однини прикметника чоловічого роду.

19. У прислівниковому значенні вживається іменник:

- a) *manus, us (f)*.
- b) *senatus, us (m)*.
- c) *domus, us (f)*.

20. Вищий ступінь прислівника збігається з вищим ступенем відповідного прикметника:

- a) у чоловічому роді однини.
- b) у середньому роді однини.
- c) у жіночому роді однини.

21. Утворення похідних прислівників шляхом додавання до основи прикметника закінчення **-iter** спостерігається:

- a) від прикметників першої відміни.
- b) від прикметників другої відміни.
- c) від прикметників третьої відміни.

22. Прислівник **fortissime** перекладається як:

- a) сильно.
- b) сильніше.
- c) найсильніше.

23. Прикметник **brevior** перекладається як:

- a) короткий, а, е.
- b) коротший, а.
- c) коротше.

24. У сентенції **Facta sunt verbis difficiliora** прикметник використовується:

- a) у звичайному ступіні.
- b) у вищому ступені.
- c) у найвищому ступені.

25. Вищий ступінь за допомогою прислівника **magis** (більше), а найвищий – **maxime** (найбільше) і форми звичайного ступення утворюють:

- a) усі прикметники.
- b) прикметники із закінченням **-quus**.
- c) прикметники із закінченнями **-eus, -ius, -uus**.

Результати

1	6	11	16	21
2	7	12	17	22
3	8	13	18	23
4	9	14	19	24
5	10	15	20	25

Тест № 8. ПРИЙМЕННИКИ. СПОЛУЧНИКИ

1. Прийменник **contra** вживається з:
 - a) Accusatīvus.
 - b) Ablatīvus.
 - c) Genetīvus.
2. Прийменник **gratia** вживається з:
 - a) Accusatīvus.
 - b) Ablatīvus.
 - c) Genetīvus.
3. Позначте вираз, що містить прийменник:
 - a) Lapsus linguae.
 - b) Post factum.
 - c) Causa causarum.
4. Латинські прийменники вживаються з:
 - a) трьома відмінками: *accusatīvus, ablatīvus, genetīvus*.
 - b) двома відмінками: *ablatīvus, genetīvus*.
 - c) двома відмінками: *accusatīvus, genetīvus*.
5. Латинські прийменники **gratiā** та **causā** вживаються:
 - a) разом зі словом, до якого відносяться.
 - b) до слова, до якого відносяться.
 - c) після слова, до якого відносяться.
6. Прийменник **cum** з особовими займенниками:
 - a) вживається разом і пишеться до них.
 - b) вживається разом і пишеться після них.
 - c) не вживається.
7. Незмінні частини мови – це:
 - a) Прислівник (*adverbium*), прикметник (*nomen adjectivum*), прийменник (*praepositio*), займенник (*pronomen*), сполучник (*conjunctio*).
 - b) Числівник (*nomen numerale*), частка (*particula*), дієслово (*verbum*), вигук (*interjectio*), іменник (*nomen substantivum*).

- с) Прислівник (adverbium), прийменник (præpositio), сполучник (conjunctio), частка (particula), вигук (interjectio).

8. Значення префіксів у багатьох випадках:

- а) співпадає зі значенням прийменників.
- б) не співпадає зі значенням прийменників.
- с) співвідноситься зі значенням омонімічних прийменників.

9. Зазначте ряд прийменників, що вживаються тільки з **аблативом (Ablatīvus)**:

- а) gratia, causā.
- б) ad, ante, apud, circa, circum, circiter, contra, inter тощо.
- с) a, ab, abs, coram, cum, de, ex, e, prae, pro, sine тощо.

10. Коректний переклад виразу **in curia**:

- а) у суді.
- б) поза судом.
- с) після суду.

11. Коректний переклад виразу **ніхто не стоїть понад законом**:

- а) nemo est sine lege.
- б) nemo est supra legem.
- с) nemo est extra legem.

12. Коректний переклад сентенції **sine ira et studio**:

- а) без гніву та пристрасті.
- б) з гнівом та пристрастю.
- с) проти гніву та пристрасті.

13. Прийменник **in** – **в**, на вказує на місце дії (de?), коли вживається:

- а) з Acc.
- б) з Abl.
- с) з Nom.

14. Сполука **in aquam** перекладається:

- a) у воді.
- b) у воду.
- c) над водою.

15. У сполученні **supra hominem** прийменник вживається з:

- a) Accusativus.
- b) Ablativus.
- c) Genetivus.

16. Зазначте ряд прийменників, що вживаються як з **Accusativus**, так з **Ablativus**:

- a) in, sub.
- b) contra, ante.
- c) pro, de.

17. Єднальний сполучник, що пишеться разом зі словом, до якого відноситься:

- a) et.
- b) ac.
- c) que.

18. Розділовий сполучник, що ставиться після слова і пишеться разом з ним:

- a) ve.
- b) aut.
- c) sive.

19. Коректний переклад виразу **unus pluresve**:

- a) один або більше.
- b) один та більше.
- c) один, не більше.

20. Сполучник **aut – aut** перекладається:

- a) ні – ні.
- b) або – або.
- c) не тільки – але і.

21. У латинській мові у вищому ступені прикметників можливо використання:

- a) сполучника **et**.
- b) сполучника **quam**.
- c) сполучника **ut**.

22. Вираз **Iura legesque** слід перекласти як:

- a) Право і закон.
- b) Права і закони.
- c) Права з законами.

23. Вираз **Lex mosque** слід перекласти як:

- a) закон і звичай.
- b) закон, але не звичай.
- c) звичай без закону.

24. Термін **СПОЛУЧНИК** у латинській мові позначається:

- a) singularis.
- b) coniunctio.
- c) declinatio.

25. У двозначних числівниках від 21 до 99 може бути використаний:

- a) сполучник **et**.
- b) сполучник **quam**.
- c) сполучник **ut**.

Результати

1	6	11	16	21
2	7	12	17	22
3	8	13	18	23
4	9	14	19	24
5	10	15	20	25

Тест № 9. ЗАЙМЕННИКИ

1. У латинській мові не мають ознаки граматичного роду:
 - a) особові займенники.
 - b) вказівні займенники.
 - c) неозначені займенники.
2. У латинській мові особові займенники третьої особи:
 - a) існують.
 - b) вживаються у множині.
 - c) замінюються вказівними займенниками.
3. Не має називного відмінка:
 - a) особовий займенник першої особи.
 - b) зворотний займенник.
 - c) вказівний займенник *illa*.
4. Вказівні займенники *hic*, *haec*, *hoc* вказують на особу або предмет, що:
 - a) знаходяться найближче до того, хто говорить.
 - b) є найбільш віддалені від того, хто говорить.
 - c) є найбільш віддалені від особи, до якої звертаються.
5. У латинській мові існують:
 - a) два вказівні займенники.
 - b) три вказівні займенники.
 - c) чотири вказівні займенники.
6. Ствердна частка *-dem* з означальним займенником *idem*, *eadem*, *idem*:
 - a) пишеться окремо.
 - b) вживається разом і пишеться після.
 - c) не вживається.
7. Питальний займенник *quis?* перекладається як:
 - a) хто?
 - b) що?
 - c) який?

8. Від питальних займенників за допомогою різних часток або шляхом подвоєння питального займенника утворюються:

- а) неозначені займенники.
- б) особові займенники.
- в) вказівні займенники.

9. Заперечний займенник **немо** перекладається:

- а) ніколи.
- б) ніхто.
- в) ніщо.

10. Питальна частка **-ne** ставиться:

- а) після слова і пишеться разом з ним.
- б) перед словом і пишеться разом з ним.
- в) після слова і пишеться окремо.

11. Займенник у латинській мові:

- а) verbum.
- б) nomen.
- в) pronomen.

12. Займенник **suus, a, um** вказує на:

- а) третю особу однини чи множини у значенні його, її, їх.
- б) третю особу однини у значенні його, її.
- в) третю особу множини у значенні їх.

13. Особовий займенник **я** перекладається латиною як:

- а) ego.
- б) meas.
- в) is.

14. Відносний займенник **quibuscum** перекладається як:

- а) з яким.
- б) з якою.
- в) з якими.

15. Сентенція **Cognosce te ipsum** перекладається:

- а) Пізнай самого себе.
- б) Пізнай інших.
- в) Пізнай все.

16. У латинській мові підмет, виражений особовим займенником:

- a) завжди спостерігається.
- b) не існує.
- c) зазвичай опускається.

17. «**Pater noster**» перекладається як:

- a) Отче наш.
- b) мій батько.
- c) наші батьки.

18. Неозначений займенник **aliquid** перекладається як:

- a) який-небудь.
- b) хто-небудь.
- c) що-небудь.

19. Питання **quid facis?** перекладається як:

- a) Хто робить?
- b) Що робиш?
- c) Де робиш?

20. Вираз **кожному своє** перекладається як:

- a) Alter ego.
- b) Secum.
- c) Suum cuique.

21. Форма **mihi** є формою особового займенника **ego** у:

- a) Accusativus.
- b) Ablativus.
- c) Dativus.

22. Форма **nobiscum** перекладається як:

- a) з нами.
- b) нам.
- c) нас.

23. Позначте займенник, що належить до розряду особових:

- a) nos.
- b) nemo.
- c) quid.

24. Який займенник у латині відповідає українському займеннику «цей»?

- a) sui.
- b) hic.
- c) is.

25. Який займенник у латині відповідає українському займеннику «жоден»?

- a) alius.
- b) nullus.
- c) quisquam.

Результати

1	6	11	16	21
2	7	12	17	22
3	8	13	18	23
4	9	14	19	24
5	10	15	20	25

Тест № 10. ЧИСЛІВНИК

1. У латинській мові існують:
 - a) дві групи числівників.
 - b) три групи числівників.
 - c) чотири групи числівників.
2. Римська буква **D** означає:
 - a) п'ятсот.
 - b) тисяча.
 - c) сто.
3. Позначте у назві найдавнішої пам'ятки першого писаного права римлян «**Leges duodecim tabularum**» слово, що є числівником:
 - a) Leges.
 - b) Duodecim.
 - c) Tabularum.
4. Латинські числівники **primus, secundus, tertius** перекладаються як:
 - a) перший, другий, третій.
 - b) один, два, три.
 - c) по-перше, по-друге, по-третє.
5. Латинські числівники **unus, duo, tres** перекладаються як:
 - a) перший, другий, третій.
 - b) один, два, три.
 - c) по-перше, по-друге, по-третє.
6. Числа римськими цифрами записуються:
 - a) зліва направо.
 - b) справа наліво.
 - c) після більшої цифри менша цифра додається, перед більшою цифрою менша цифра віднімається.
7. Латинські числівники, що мають значення **двічі, тричі**:
 - a) bini, ae, a; terni, ae, a.
 - b) bis; ter.
 - c) secundus, tertius.

8. Визначте, від якого латинського числівника походить слово **квартира**:

- a) quartus.
- b) quinque.
- c) decem.

9. Визначте, що позначає скорочення **a.Chr.n.** : = *ante Christum nat um*:

- a) до народження Христа.
- b) після народження Христа.
- c) до заснування міста (Риму).

10. Визначте назви місяців, що походять від латинських числівників:

- a) Ianuarius, Februarius, Martius.
- b) Maius, Iunius, Aprilis.
- c) September, October, November.

11. Латинські числівники, що мають значення **по два (двоє), по три (троє)**:

- a) bini, ae, a; terni, ae, a.
- b) bis; ter.
- c) secundus, tertius.

12. Буква латинського алфавіту **M** означає:

- a) сто.
- b) тисяча.
- c) мільйон.

13. Для економного написання цифр римляни використовували:

- a) 7 букв латинського алфавіту: I C V D X M L.
- b) 5 букв латинського алфавіту: V D X M L.
- c) 7 букв латинського алфавіту: I O A V X M L.

14. Римська цифра **C** означає:

- a) тисяча.
- b) сто.
- c) десять.

15. Вкажіть прислівникові числівники (*Numeralia adverbia*):

- a) singuli, ae, a; bini, ae, a; terni, ae, a.
- b) semel; bis; ter.
- c) primus, secundus, tertius.

16. Додаванням до основного числівника слова **-decim**, що означає десять, утворюються:

- a) числівники від 11 до 17.
- b) числівники від 18 до 20.
- c) числівники від 30 до 90.

17. Додаванням до основного числівника слова **-ginta**, що означає десяток, утворюються:

- a) числівники від 11 до 17.
- b) числівники від 18 до 20.
- c) числівники від 30 до 90.

18. Складені числівники **28, 38** утворюються:

- a) за допомогою віднімання від наступного десятка 2.
- b) за допомогою додання до десятка 8.
- c) окремою промовою числівника 8 з числівниками 2, 3 (відповідно).

19. Сполучник **et** при позначенні двозначних чисел від **21** до **99**:

- a) використовується між десятками (спочатку) та потім одиницями.
- b) використовується між одиницями (спочатку) та потім десятками.
- c) не використовується ніколи.

20. Числівники **більш 100** позначаються таким чином:

- a) спочатку йдуть сотні, далі десятки, потім одиниці.
- b) спочатку йдуть одиниці, далі десятки, потім сотні.
- c) кожен цифру називають окремо.

21. На відміну від української мови, у латинській мові:

- a) порядкові числівники розрізняються за граматичними родами.

- б) у складених порядкових числівниках перша частина є порядковою.
- с) у складених порядкових числівниках усі частини є порядковими.

22. Кількісні числівники **від 200 до 900** утворюються:

- а) додаванням до одиниць –centi.
- б) додаванням до одиниць –genti.
- с) додаванням до одиниць 2, 3, 6 –centi, а до одиниць 4, 5, 7, 8, 9, -genti

23. Комбінація латинських букв **CD** позначає:

- а) 40.
- б) 400.
- с) 600.

24. Рік 2023 позначається:

- а) MMXXIII.
- б) MXIII.
- с) XXIIIMM.

25. Риска над цифрою:

- а) не має значення.
- б) зменшує її в тисячу разів.
- с) збільшує її в тисячу разів.

Результати

1	6	11	16	21
2	7	12	17	22
3	8	13	18	23
4	9	14	19	24
5	10	15	20	25

Тест № 11. ЗАГАЛЬНОВЖИВАНІ СЕНТЕНЦІЇ. (Частина 1)

1. Латинське скорочення **NB** означає:
 - a) добре запам'ятай.
 - b) наприклад.
 - c) не розмовляй.
2. Латинська сентенція **Veni, Vidi, Vici** означає:
 - a) Перший, другий, третій.
 - b) Прийшов, побачив, переміг.
 - c) Швидше, вище, сильніше.
3. Зазначте переклад сентенції **O tempora, o mores!**:
 - a) О перемога, о згода!
 - b) О часи, о звичаї!
 - c) На довгі роки!
4. Доповніть сентенцію **Alter**:
 - a) ego.
 - b) tu.
 - c) nos.
5. Доповніть сентенцію **Amicus, sed magis amica veritas**:
 - a) Caesar.
 - b) Plato.
 - c) Horatius.
6. Скорочення **P.S.** має значення:
 - a) «після написаного», «післямова».
 - b) «після сказаного».
 - c) «після зробленого».
7. Знайдіть сентенцію, що позначає поняття: **Непереборна сила, невідворотна подія**:
 - a) Ultima ratio.
 - b) Bona immobilia.
 - c) Vis maior.

8. Доповніть латинську сентенцію **Pecunia non**:

- a) ornat.
- b) olet.
- c) floret.

9. Останні слова Цезаря, коли його вдарили кинджалом:

- a) Alea iacta est.
- b) Veni, vidi, vici.
- c) Et tu, Brute?

10. Визначте переклад латиною виразу **Через труднощі до високої мети**:

- a) Per aspera ad astra.
- b) Omnia mea mecum porto.
- c) Consuetudo est altera natura.

11. Визначте переклад сентенції **Ars longa, vita brevis**:

- a) Рукою збудоване, рукою зруйнується.
- b) Де згода, там і перемога.
- c) Мистецтво довге, життя коротке.

12. Вираз **Для вживання** перекладається латиною:

- a) Ad usum.
- b) Ad memorandum
- c) Ad referendum.

13. Вираз **За і проти** перекладається латиною:

- a) Vice versa.
- b) Aut – aut.
- c) Pro et contra.

14. Доповніть сентенцію **Dum spiro,**

- a) spero.
- b) amo.
- c) dixi.

15. Яке латинське сполучення позначає стислий опис (авто) біографічних даних, набутих кваліфікацій та професійних навичок?

- a) Curriculum vitæ.
- b) Bona fides.
- c) Aurea mediocritas.

16. Доповніть сентенцію **Dicere non est** :

- a) vivere.
- b) cogitare.
- c) facere.

17. Сентенція **Scientia potentia est** перекладається українською як:

- a) Знання – це сила.
- b) Досвід – кращий вчитель.
- c) Філософія – вчитель життя.

18. Яка з перерахованих сентенцій є девізом Олімпійських Ігор?

- a) Veni, vidi, vici.
- b) Dura lex, sed lex.
- c) Citius, altius, fortius!

19. У якій сентенції мається на увазі, що справжнім багатством людини є духовні надбання й розум?

- a) Nosce te ipsum.
- b) Omnia mea mecum porto.
- c) Tertium non datur.

20. Український вираз «**Мислю, отже існую**» перекладається латиною як:

- a) Cogito, ergo sum.
- b) Dum spiro, spero.
- c) Contra spem spero.

21. Яке словосполучення використовують, щоб позначити щось невідоме?

- a) Gloria mundi.
- b) Tabula rasa.
- c) Terra incognita.

22. Яке скорочення означає «та інше», «тощо», «і так далі»:

- a) CV.
- b) ibid.
- c) etc.

23. Оберіть сентенцію, яка означає «використовуй мить, що маєш зараз»:

- a) Cave canem.
- b) Carpe diem.
- c) Festina lente.

24. Доповніть латинську сентенцію **Aut, aut nihil**:

- a) Caesar.
- b) Plautus.
- c) Horatius.

25. Традиційна образна назва навчальних закладів (у сучасності):

- a) Alma mater.
- b) Ex libris.
- c) Magnum opus.

Результати

1	6	11	16	21
2	7	12	17	22
3	8	13	18	23
4	9	14	19	24
5	10	15	20	25

Тест № 12. ЗАГАЛЬНОВЖИВАНІ СЕНТЕНЦІЇ. (Частина 2)

1. Оберіть правильний переклад сентенції **Qui scribit, bis legit**:

- a) Він пише та читає.
- b) Хто пише, той двічі читає.
- c) Він не пише, але читає.

2. Оберіть правильний переклад сентенції **Per fas et nefas**:

- a) Правдами й неправдами.
- b) Різними дорогами.
- c) Від початку до кінця.

3. Що пишуть на подарунках?

- a) Doctor honoris causa (Dr. h. c.)
- b) ante Christum natum (a. Chr. n.)
- c) Dat, donat, dedicat (D.D.D.).

4. «Із багатьох єдиний» (девіз США), що написаний на доларі:

- a) Domus propria, domus optima.
- b) Docendo discimus.
- c) E pluribus unum.

5. У сучасності девіз на гербі Парижа «**Fluctuat nec mergitur**» (його б'ють хвилі, але він не тоне) позначає:

- a) здатність протистояти негараздам, стоїчно переносити всі мінливості долі і зрештою «прибути в порт призначення».
- b) середньовічні традиції.
- c) символ монархії.

6. **Requiescat in pace!** (скорочено **R.I.P.**) – це:

- a) останнє побажання під час прощання з небіжчиком.
- b) формула вітання.
- c) бажання здоров'я.

7. Латинський вираз «**In varietate concordia**» «Єдність у різноманітті» є:

- a) офіційним гаслом Європейського Союзу.
- b) офіційним гаслом Євробачення.
- c) офіційним гаслом пам'ятних заходів.

8. Вираз, який підкреслює необхідність вчити латину науковцям:

- a) Magna est veritas et praevalebit.
- b) Nulla est doctrina sine lingua Latina.
- c) Nulla aetas ad discendum sera est.

9. У сучасності цю сентенцію уживають при підведенні підсумків особистих досягнень у певній галузі, наприклад, закінчуючи виступ на захисті дисертації, тощо.

- a) Fed, quod potui, faciânt meliôra poténtes.
- b) Dixi et animam levavi.
- c) Sapienti sat.

10. Латинська сентенція, що підкреслює значення повторення для систематизації знань:

- a) Nomen est omen.
- b) Repetitio est mater studiorum.
- c) Amor et tussis non celantur.

11. Вислів, що належить Цицерону, про важкість викорінити звички, що міцно вкорінюються в нас:

- a) Lex non scripta.
- b) Memento mori.
- c) Consuetude est altera natura.

12. Визначте переклад українською слів імператора Тіта **Amici, diem perdidit**:

- a) Зазвичай так говорять про марно витрачений час.
- b) Зазвичай так говорять про час ранкової зорі.
- c) Зазвичай так говорять про туманне майбутнє.

13. Визначте переклад українською sentenції **Errare humanum est**:

- a) Людині властиво помилятись.
- b) Людині властиво працювати.
- c) Людині властиво вчитися.

14. Коли зазначають, що не про все можна сказати віч-на-віч, однак про все можна написати, використовують sentenцію:

- a) Mala herba cito crescit.
- b) Amor vincit omnia.
- c) Charta (epistūla) non erubescit.

15. Визначте переклад українською sentenції **Labōres gignunt honōres**:

- a) Сміливим допомагає сама доля.
- b) Праця приносить почесі.
- c) Робиш даремну працю.

16. Українські вирази: «Кохання – не в'язниця, а зводить з розуму», «Закохані – що божевільні» координують з латинським:

- a) Nullus amor est sanabilis herbis.
- b) Sis felix, sis in amore potens.
- c) Amantes amentes.

17. Якщо хтось хоче щось зробити, але не має можливостей, він скаже:

- a) Volo, non valeo.
- b) Dies diem docet.
- c) Super omnia veritas.

18. Афоризм Петронія підкреслює, що людські можливості не безмежні:

- a) Dies diem docet.
- b) Homines sumus, non dei.
- c) Homo sum et nihil humani a me alienum puto.

19. Український вираз «**легкий на помині**» координує з латинським:

- a) Lupus in fabula.
- b) Ipsissima verba.
- c) Arbor vitae.

20. Формула, яка характеризує стан монарха в феодальній державі:

- a) Bellum omnim contra omnes.
- b) Primus inter pares.
- c) Credo.

21. «Молитва Господня» – основна молитва в християнській традиції:

- a) Pater noster.
- b) Cum Deo!
- c) Ave!

22. Визначте переклад українською латинської сентенції **Fortes fortūna adiuvat**:

- a) Сміливим допомагає сама доля.
- b) Праця приносить почесі.
- c) Робиш даремну працю.

23. Один з чотирьох законів мислення – закон виключеного третього у формальній логіці:

- a) Bis dat, qui cito dat.
- b) Ut ameris, ama.
- c) Tertium non datur.

24. Основний принцип при написанні історичних творів, сформульований Цицероном:

- a) Patientia omnia vincit.
- b) Qui scribit, bis legit.
- c) Prima lex historiae, ne quid falsi dicat.

25. Латинська речення «**De gustibus (et coloribus) non est disputandum**» позначає:

- а) Що й треба було довести.
- б) На любов і смак товариш не всяк.
- в) Добра голова не скаже пусті слова.

Результати

1	6	11	16	21
2	7	12	17	22
3	8	13	18	23
4	9	14	19	24
5	10	15	20	25

Тест № 13. СЕНТЕНЦІЇ.
Юридичний фразеологічний мінімум. (Частина 1)

1. Визначте переклад латинською поняття **юридично, за правом**:
 - a) De iure.
 - b) De facto.
 - c) Dicere.
2. Визначте переклад українською поняття **Ius est ars boni et aequi**:
 - a) Право – це мистецтво добра і справедливості.
 - b) Право – це справедлива наука.
 - c) Право як справедливість.
3. Чотири головні заповіді юриста **Dic, duc,.....** :
 - a) Divide et impere!
 - b) Surge et age!
 - c) fac, fer!
4. Правильний переклад терміну **Libero (L.)**:
 - a) Я виправдовую.
 - b) Я звільняю.
 - c) Я обвинувачую.
5. У сучасності: у дипломатії особа, що має офіційну заборону на перебування на території певної країни:
 - a) Persona non grata.
 - b) Tabula rasa.
 - c) Modus vivendi.
6. Три види діяльності юриста:
 - a) Absolvo. Credo. Veto.
 - b) Respondere, cavere, agere.
 - c) Veni, vidi, vici.
7. У сучасності: захисник безнадійної справи:
 - a) Advocatus diaboli.
 - b) Fortuna filius.
 - c) Persona grata.

8. Латинська сентенція **Dura lex, sed lex** перекладається українською:

- a) Благо народу – найвищий закон.
- b) Новий цар – новий закон.
- c) Суворий закон, але то є закон.

9. Нині – право голови виконавчої влади відмовити у схваленні законопроекту:

- a) Absolvo.
- b) Condemno.
- c) Veto.

10. Вираз **ТАЄМНО** перекладається латинською мовою:

- a) alibi.
- b) incognito.
- c) post scriptum.

11. Зазначте значення латинської сентенції **Salus populi suprema lex est**:

- a) Закон є для народу.
- b) Благо народу – найвищий закон.
- c) Народ утворює закони.

12. Зазначте правильний переклад українською латинського терміну «**Condemno**» (C):

- a) Я відмовляю.
- b) Я виправдовую.
- c) Я засуджую.

13. Латинський вираз **CONDITIO SINE QUA NON** перекладається як:

- a) Необхідна умова.
- b) Нещасний випадок.
- c) Непереборна сила.

14. Латинський вираз **DE DOLO MALO** перекладається як:

- a) законним чином.
- b) за злим наміром.
- c) фактично.

15. **Право користування та використання** у латині позначається як:

- a) Ius dividendi.
- b) Ius utendi et abutendi.
- c) Ius disponendi.

16. **Право розпоряджатися своїм майном** у латині позначається як:

- a) Ius disponendi.
- b) Ius dividendi.
- c) Ius utendi et abutendi.

17. **Повна власність** у латині позначається як:

- a) Bona mobilia.
- b) Aliena res.
- c) Proprietas plena.

18. **Не одружені** у латинській мові позначається як:

- a) agnates.
- b) parentes.
- c) caelibes.

19. Група родин, що веде початок від одного предка, у латині позначається як:

- a) Divortium.
- b) Consortium.
- c) Emancipatio.

20. **Позбавлення спадщини** – у латинській мові позначається як:

- a) Administratio.
- b) Exheredatio.
- c) Cretio.

21. **Factio testamenti** перекладається українською як:

- a) Прийняття спадщини.
- b) Керування майном.
- c) Складання заповіту.

22. Скажіть латиною: «остання воля»:

- a) crimen capitale.
- b) ius criminale.
- c) ultima voluntas.

23. Правильний переклад українською терміну **Absolvo (A)**:

- a) Я виправдовую.
- b) Я звільняю.
- c) Я обвинувачую.

24. Латинський вираз **Causa privata** перекладається українською як:

- a) приватна судова справа.
- b) публічна судова справа.
- c) смертний вирок.

25. Латинський вираз **Culpa levissima** перекладається українською як:

- a) Помилка (необачність, провина) груба.
- b) Помилка (необачність, провина) негруба.
- c) Помилка (необачність, провина) незначна.

Результати

1	6	11	16	21
2	7	12	17	22
3	8	13	18	23
4	9	14	19	24
5	10	15	20	25

**Тест № 14. СЕНТЕНЦІЇ.
Юридичний фразеологічний мінімум.
(Частина 2)**

1. Якщо йдеться про незаконне застосування сили однією державою проти іншої держави або народу, використовується латинське слово:

- a) Agressio.
- b) Annexio.
- c) Pactum.

2. Латинський вираз **casus belli** використовується, якщо йдеться про:

- a) причини війни.
- b) привід до війни.
- c) насильницьке захоплення території іншої держави.

3. Поняття «**угода, домовленість, згода**» зазначається у латині як:

- a) deportatio.
- b) consensus.
- c) discriminatio.

4. Латинський вираз **ius gentium** позначає:

- a) міжнародне право.
- b) судове виконання.
- c) особистий позов.

5. Якщо говориться про **стан війни**, маємо використати латинське сполучення:

- a) status belli.
- b) status quo ante bellum.
- c) ius belli.

6. Вираз **Finalis concordia** перекладається з латинської як:

- a) посилення санкції.
- b) судова компетенція.
- c) остаточна угода сторін.

7. Спростування обвинувачення шляхом подання доказу позначається латинською мовою як:

- a) crimen.
- b) civis.
- c) alibi.

8. **Cui prodest? Cui bono?**

- a) основні питання при розслідуванні злочину.
- b) основні питання при оскарженні судового рішення.
- c) основні питання при позбавленні спадщини.

9. Визначте переклад українською латинської сентенції
Nullum crimen, nulla poena sine lege:

- a) Закон є покаранням злочину.
- b) Без закону немає ані злочину, ані покарання.
- c) Закон не є покаранням злочину.

10. Визначте переклад українською латинського виразу
Poena capitis (vitae):

- a) Смертна кара.
- b) Самогубство.
- c) Насильство.

11. Визначте переклад українською латинського виразу **ius publicum:**

- a) публічне право.
- b) приватне право.
- c) виборче право.

12. Визначте переклад українською латинського виразу
Ad legem:

- a) Під вартою.
- b) За законом.
- c) Під охороною суду.

13. Визначте переклад українською латинської сентенції **Elegantia iuris**:

- а) законна причина.
- б) юридична фікція.
- в) юридична тонкість.

14. Формула про повноправність громадянина і про його особисту недоторканність у Римі та за його межами:

- а) *Civis Romanus sum*.
- б) *Alter ego*.
- в) *Dictum factum*.

15. Юридична формула римського права, що встановлювала правові відносини між громадянами при передачі власності з одночасним надбанням відповідної частини:

- а) *Do, ut des, facio, ut facias*.
- б) *Dat, donat, dedicat (D.D.D.)*.
- в) *Dixi et animam levavi*.

16. Визначте коректний переклад українською латинської сентенції **Aequum et bonum est lex legum**:

- а) Закон є справедливим.
- б) Справедливість і благо є законом законів.
- в) Благо є основним законом.

17. Кого так називали у латині? **Homo trium litterarum** (Людина (з) трьох літер):

- а) злодій (*fur*).
- б) цар (*rex*).
- в) чоловік (*vir*).

18. Латинський вираз **ultima ratio** перекладається українською як:

- а) останній довід.
- б) основний закон.
- в) юридична тонкість.

19. Визначте коректний переклад українською латинської сентенції **Fraus et ius nunquam cohabitant**:

- a) Правосуддя є обманом.
- b) Обман не є правосуддям.
- c) Обман і правосуддя ніколи не сумісні.

20. Латинське слово **iustitia** перекладається українською як:

- a) правосуддя, справедливість.
- b) суд.
- c) схвалення.

21. Визначте коректний переклад українською латинської сентенції **Prima lex iustitiae, ne quid falsi dicat**:

- a) Перший принцип правосуддя – не допустити неправди.
- b) Перший принцип правосуддя – не вірити поспішно.
- c) Перший принцип правосуддя – діяти на користь обвинуваченого.

22. Юридичний афоризм Сенеки, який активно виступав за стислість і лаконічність при складанні законів:

- a) *Legem brevem esse oportet*.
- b) *Dura lex, sed lex*.
- c) *Lex est rex, sed non rex est lex*.

23. У разі розбіжності між загальним і спеціальним нормативно-правовим актом перевага надається спеціальному, якщо він не скасований виданим пізніше загальним актом:

- a) «*lex ad praeteriam non valet*» («закон зворотної сили не має»).
- b) «*lex specialis derogat generalis*» («спеціальний закон витісняє загальний закон»).
- c) *Contra jus et fas* (проти закону людського та божого (проти справедливого та святого)).

24. Дія закону чи іншого нормативно-правового акта поширюється тільки на ті відносини, які виникли після набуття ним чинності:

- a) «lex specialis derogat generalis» («спеціальний закон витісняє загальний закон»).
- b) «lex ad praeterian non valet» («закон зворотної сили не має»).
- c) Contra jus et fas (проти закону людського та божого (проти справедливого та святого)).

25. Визначте коректний переклад латинською мовою українського виразу **«Жодного не можна двічі карати за один і той самий злочин»**:

- a) Nemo debet esse iudex in propria causa.
- b) Homo sum, et humani nihil a me alienum puto.
- c) Nemo debet bis puniri pro uno delicto.

Результати

1	6	11	16	21
2	7	12	17	22
3	8	13	18	23
4	9	14	19	24
5	10	15	20	25

Тест № 15. «GAUDEAMUS». Історія та аналіз тексту.

1. **«Gaudeamus»:**
 - a) міжнародний студентський гімн.
 - b) назва університетського хору.
 - c) колискова.
2. **«Gaudeamus»** належить до жанру;
 - a) вагантської лірики пізнього Середньовіччя.
 - b) релігійних гімнів пізнього Середньовіччя.
 - c) лицарської лірики пізнього Середньовіччя.
3. Девіз НУ «Одеська юридична академія»:
 - a) Vivant professores!
 - b) Vivat academia!
 - c) Gaudeamus!
4. У рядках **«Gaudeamus»** не вихваляють:
 - a) жінок, дівчат.
 - b) правителів, державу.
 - c) батьків, родичів.
5. **«Gaudeamus»** був створений:
 - a) XIII–XIV ст.
 - b) у II ст. до н.е.
 - c) у II ст. н.е.
6. Автор **«Gaudeamus»:**
 - a) невідомий.
 - b) Вергілій.
 - c) Овідій.
7. Слово **«Gaudeamus»** перекладається:
 - a) вчимося.
 - b) веселімося.
 - c) погуляймо.

8. У тексті гімну життя вважається:
- a) коротким.
 - b) жорстоким.
 - c) щасливим.
9. Дівчата описуються як:
- a) печальні та безжалісні.
 - b) стрункі, красиві.
 - c) добрі, працьовиті.
10. Жінки описуються як:
- a) печальні та безжалісні.
 - b) стрункі, красиві.
 - c) добрі, працьовиті.
11. До III відміни відносяться іменники:
- a) *irrīsor, ōris m; virgo, inis f.*
 - b) *tristitia, ae f; vita, ae f.*
 - c) *membrum, i n; mundus, i m.*
12. До IV дієвідміни не відноситься дієслово:
- a) *venio, īre, veni, ventum.*
 - b) *finio, īre, īvi, ītum.*
 - c) *vivo, ěre, vixi, victum.*
13. У «**Gaudeamus**» згадуються:
- a) академічна спільнота, країна, жінки.
 - b) наукові відкриття.
 - c) літературні твори.
14. Яка фраза відображає основну ідею гімну «**Gaudeamus**»?
- a) Насолоджуйся життям.
 - b) Ми молоді, тож радіймо.
 - c) Життя коротке, тому вчимося.
15. Яка мова вважається мовою походження «**Gaudeamus**»?
- a) Латинська.
 - b) Грецька.
 - c) Санскрит.

16. Мажорний характер «**Gaudeamus**» створюють:

- a) вічна тема про життя і смерть.
- b) заздравиці.
- c) молитви.

17. Яке значення має вираз «**Vadite ad Superos**» у гімні «**Gaudeamus**»?

- a) Йдіть до Богів.
- b) Йдіть наверх.
- c) Йдіть звверху.

18. «**Gaudeamus**» виник на основі:

- a) церковних пісень.
- b) латинських застольних пісень вагантів.
- c) античних літературних творів.

19. Яке значення має вираз «**Transite ad Inferos**» у гімні «**Gaudeamus**»?

- a) Пройдіть до підземного світу.
- b) Живіть під землею.
- c) Йдіть вниз.

20. У сучасності «**Gaudeamus**» часто використовується у контексті:

- a) навчання, його закінчення чи отримання диплома.
- b) закінчення роботи.
- c) отримання роботи.

21. У «**Gaudeamus**» вказується, що підтримку студентам (милість) надають:

- a) диявол.
- b) професори.
- c) меценати.

22. Студентам заважають (за текстом «**Gaudeamus**»):

- a) печаль, туга, диявол.
- b) дівчата, жінки.
- c) професори.

23. «**Gaudeamus**» з'явився в:

- а) Гайдельберзькому університеті.
- б) Паризькому університеті.
- с) Гайдельберзькому або Паризькому університеті.

24. Друкований текст «**Gaudeamus**» вперше з'явився:

- а) в 1776 році.
- б) в 1267 році.
- с) в 1500 році.

25. Енгельберт Хампердінк створив оперу «**Gaudeamus**»:

- а) із життя французького студентства.
- б) із життя німецького студентства.
- с) із життя вагантів.

Результати

1	6	11	16	21
2	7	12	17	22
3	8	13	18	23
4	9	14	19	24
5	10	15	20	25

ВІДПОВІДІ ДО ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Тест № 1. ІСТОРІЯ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ

1. На сьогодні латина є офіційною мовою:
?)*****
2. Закони XII таблиць«*Leges duodecim tabulārum*» (LXII)

розроблено у:

- ?)*****
3. Архаїчний період датується:
?)*****
 4. Літературна мова поступово відривається від розмовної у:
?)*****
 5. Посткласичний період ще називають періодом:
?)*****
 6. Латини оселилися в:
?)*****
 7. Рим називають *Urbs aeterna*, тому що це:
?)*****
 8. Прокуліанська та сабініанська правові школи виникають у:
?)*****
 9. Літературна творчість Вергілія припадає на:
?)*****
 10. Університети виникають в:
?)*****
 11. Латина – одна з найдавніших мов:
?)*****
 12. Рим був заснований у:
?)*****
 13. Посткласичний період датується:
?)*****
 14. Перші літературні твори латиною з'являються у:
?)*****

15. Латина перестає бути розмовною в:
?)*****
16. Маній Манілій – видатний юрист:
?)*****
17. Літературна творчість Овідія припадає на:
?)*****
18. Перший університет був створений у:
?)*****
19. Закони перших варварських держав у Західній Європі називалися «**правди**» (**leges**) і були написані:
?)*****
20. Класичний період датується:
?)*****
21. У Києво-Могилянській академії викладання велося:
?)*****
22. Хто розмовляв латинською мовою?
?)*****
23. Центром області Лаціум було місто:
?)*****
24. Муцій Сцевола, Юній Брут, Маній Манілій вважаються:
?)*****
25. «Corpus iuris civilis» (CIC) – «Звід цивільного права» складається з:
?)*****

Тест № 2. ПРАВИЛА ЧИТАННЯ. ФОНЕТИКА

1. Латинська абетка складається з:
?)*****
2. Для позначення голосних звуків латинська мова мала:
?)*****
3. *Дифтонги* у латинській мові – це:
?)*****
4. *Диграфи* у латинській мові передають звук:
?)*****
5. Певні особливості при читанні мають букви:
?)*****
6. Літера **c** передає звук [к]:
?)*****
7. Літера **z** у словах грецького походження передає:
?)*****
8. Буквосполука **ch** передає звук:
?)*****
9. За положенням голосний звук є коротким, якщо він стоїть:
?)*****
10. Наголос зазвичай не ставиться:
?)*****
11. Диграфи у латинській мові:
?)*****
12. У двоскладових словах наголос:
?)*****
13. Буквосполука **th** передає звук:
?)*****
14. Довгі голосні утворюють:
?)*****
15. За природою дифтонги та диграфи завжди:
?)*****

16. Наголос у багатоскладових словах ставиться на
складі від кінця слова, якщо він довгий:

?)*****

17. Буквосполучення *NGU* дає сполуку [нгв]:

?)*****

18. Літера *h* позначає звук:

?)*****

19. Наголос автоматично переходить на третій склад від
кінця слова, якщо:

?)*****

20. В якому слові буква *h* втратила своє звукове значення?

?)*****

21. В якому ряду букви передають лише голосні звуки?

?)*****

22. Літера *i* на початку слова або складу перед голосною:

?)*****

23. Літера *q* у латинській мові:

?)*****

24. Буквосполуки *ch, rh, ph, th*:

?)*****

25. У латинській мові у словах склади традиційно рахують:

?)*****

Тест № 3. ІМЕННИК

1. У латинській мові іменник має:
?)*****
2. Відміна іменника у латинській мові визначається за закінченням:
?)*****
3. Іменники переважно чоловічого і середнього роду, які в Gen.Sing. мають закінчення **-i**:
?)*****
4. Вкажіть іменник, що відноситься до I відміни:
?)*****
5. За закінченням основи іменника на три типи(**приголосний, голосний і мішаний**) поділяється:
?)*****
6. Зазначте, іменники якого роду відносяться до III відміни:
?)*****
7. Правило середнього роду полягає в тому, що іменники мають однакову форму у таких відмінках:
?)*****
8. У якій сентенції є іменник III відміни?
?)*****
9. Чи вказується в словниковій формі відміна іменника?
?)*****
10. До II відміни належать іменники:
?)*****
11. Граматичні категорії іменника у латинській мові:
?)*****
12. Словникова форма іменника містить:
?)*****
13. У якій сентенції є іменник III відміни:
?)*****

14. У латинській мові належність іменників до відміни визначається за:

?)*****

15. Зазначте назву родового відмінка:

?)*****

16. Зазначте, показником якої відміни є закінчення **-us** (Gen. Sing):

?)*****

17. Зазначте ряд, в якому наведено лише іменники першої відміни:

?)*****

18. Зазначте, іменники якого роду відносяться до другої відміни:

?)*****

19. **Нерівноскладові іменники** – такі, що зазвичай мають:

?)*****

20. У якому відмінку однини вжито слова **legis; pacis; iuris**?

?)*****

21. У якій сентенції є іменник II відміни?

?)*****

22. Зазначте, показником якої відміни є закінчення **-ei** (Gen. Sing):

?)*****

23. Зазначте ряд, в якому наведено лише іменники третьої відміни:

?)*****

24. Слово **відміна** перекладається як:

?)*****

25. Зазначте ряд, в якому наведено лише іменники четвертої відміни:

?)*****

Тест № 4. ІМЕННИК.
Юридичний лексичний мінімум іменників

1. У латинській мові іменник **pecunia, ae f** позначає:
?)*****
2. У латинській мові іменник **civis, is m** позначає:
?)*****
3. У латинській мові іменник **pactum, i n** позначає:
?)*****
4. У латинській мові іменник **causa, ae f** позначає:
?)*****
5. У латинській мові іменник **iudex, ĭcis m** позначає:
?)*****
6. У латинській мові іменник **culpa, ae f** позначає:
?)*****
7. У латинській мові іменник **testamentum, i n** позначає:
?)*****
8. У латинській мові іменник **matrimonium, i n** позначає:
?)*****
9. У латинській мові іменник **testis, is m** позначає:
?)*****
10. У латинській мові іменник **civitas, ātis f** позначає:
?)*****
11. У латинській мові іменник **principatus, us m** позначає:
?)*****
12. У латинській мові іменник **res, rei f** позначає:
?)*****
13. З української мови іменник **згода** перекладається латиною як:
?)*****
14. З української мови іменник **суддя** перекладається латиною як:
?)*****

15. З української мови іменник **закон** перекладається латиною як:

?)*****

16. З української мови іменник **незнання** перекладається латиною як:

?)*****

17. З української мови іменник **намір** перекладається латиною як:

?)*****

18. З української мови іменник **відповідач** перекладається латиною як:

?)*****

19. З української мови іменник **позивач** перекладається латиною як:

?)*****

20. З української мови іменник **доказ** перекладається латиною як:

?)*****

21. З української мови іменник **засудження** перекладається латиною як:

?)*****

22. З української мови іменник **звичай** перекладається латиною як:

?)*****

23. З української мови іменник **обвинувач** перекладається латиною як:

?)*****

24. З української мови іменник **помилування** перекладається латиною як:

?)*****

25. З української мови іменник **співучасник** перекладається латиною як:

?)*****

Тест № 5. ДІЄСЛОВО. Загальна характеристика

1. Латинське дієслово має:
?)*****
2. Від основи перфекта утворюється:
?)*****
3. **Praesens** – це:
?)*****
4. Передминулий час – це:
?)*****
5. До I дієвідміни належать дієслова, основа інфекта яких закінчується:
?)*****
6. До IV дієвідміни належать дієслова, основа інфекта яких закінчується:
?)*****
7. **Imperativus praesentis** утворюється однаково:
?)*****
8. Особове закінчення **Praesens indicatīvi activi**у 1 особі множини:
?)*****
9. Першою основною формою латинського дієслова є :
?)*****
10. Неозначена форма дієслова – це:
?)*****
11. У латинській мові для визначення дієвідміни дієслова служить:
?)*****
12. До II дієвідміни належать дієслова, основа інфекта яких закінчується:
?)*****
13. В латинській мові існують:
?)*****

14. У латинській мові *imperativus praesentis singularis* утворюється:

?)*****

15. *Imperatīvus praesentis* для 2-ї особи множини утворюється шляхом:

?)*****

16. Зазначте рядок, де вказано неособові форми дієслова:

?)*****

17. Закінчення **-or, -ris, -tur, -mur, -mīni, -(u)ntur** додаються для утворення:

?)*****

18. Характерною ознакою неозначеної форми є:

?)*****

19. Оберіть правильний переклад «**perfectum indicatīvi actīvi**»:

?)*****

20. У якому рядку наведені слова, що є дієсловами?

?)*****

21. У латинській мові зв'язка, що виражається дієсловом:

?)*****

22. У латинській мові особовий займенник у ролі підмета:

?)*****

23. **Майбутній час** у латинській мові позначається як:

?)*****

24. У латинській мові заперечна форма наказового способу теперішнього часу утворюється за допомогою:

?)*****

25. У III особі множини активного і пасивного стану теперішнього часу вставляється сполучний голосний **-u**:

?)*****

Тест № 6. ДІЄСЛОВО. Лексико-граматичний аналіз

1. Зазначте дієвідміну дієслова **accusāre**:
?)*****
2. Зазначте дієслово у формі наказового способу однини:
?)*****
3. Зазначте дієвідміну **respondeo, ndi, nsum**, відповідати:
?)*****
4. Форми **Praesens indicatīvi activi** «ornamus, docemus, scribimus» відносяться:
?)*****
5. Визначте за формою інфінітива, яке із дієслів належить до I дієвідміни:
?)*****
6. Визначте форму дієслова **AMO**:
?)*****
7. Визначте за формою інфінітива, яке із дієслів належить до III дієвідміни:
?)*****
8. У сентенції **Dic, duc, fac, fer!** дієслова вживаються:
?)*****
9. Дієслово **ESSE** у 3 особі однини Praesens indicativi activi має форму:
?)*****
10. До II дієвідміни належать дієслова:
?)*****
11. Визначте дієслово у теперішньому часі:
?)*****
12. Форма **facite** перекладається як:
?)*****
13. Форма **audiebātis** перекладається як:
?)*****
14. Супін **visum** перекладається:
?)*****

15. Вкажіть сентенцію, де дієслово **ESSE** має форму у 1 особи однини *Praesens indicativi activi*:

?)*****

16. **eram, eras, erat** – це форми дієслова **ESSE** у:

?)*****

17. До першої дієвідміни належить дієслово:

?)*****

18. Дієслова **punio, īvi, ītum** карати належить до:

?)*****

19. Форма **defendi** перекладається як:

?)*****

20. Вкажіть сентенцію, де не вживається дієслово:

?)*****

21. Зазначте сентенцію, де дієслова вживаються у формі наказового способу:

?)*****

22. Зазначте сентенцію, де є дієслова, що вживаються у формі інфінітива:

?)*****

23. Скажіть латиною: «Хай живе!»

?)*****

24. Дослівний переклад формули прощання **Vive valeque!**:

?)*****

25. У сентенції **Debes, ergo potes** дієслова вживаються:

?)*****

Тест № 7. ПРИКМЕТНИКИ. ПРИСЛІВНИКИ

1. За кількістю родових закінчень прикметники III відміни поділяються на:

?)*****

2. Прикметник **felix** має спільну форму для:

?)*****

3. У латинській мові існують:

?)*****

4. Форма **felicissimus, a, um** – це:

?)*****

5. Прикметники, основа яких закінчується на голосний, утворюють ступені порівняння:

?)*****

6. Прикметники *optimus, a, um, minimus, a, um, pessimus, a, um, maximus, a, um, plurimi, ae*, а фігурують у:

?)*****

7. Прислівники утворюються за допомогою суфікса *-iter*:

?)*****

8. Який прикметник вжитий у найвищому ступені?

а) ?)*****

9. Яке з наведених слів є прислівником у вищому ступені (Comparativus)?

?)*****

10. Яке із наведених слів є прислівником у найвищому ступені?

?)*****

11. Прикметник **fortis, forte** має одне закінчення для:

?)*****

12. Всі прикметники третьої відміни відмінюються за зразком:

?)*****

13. Прикметник у вищому ступені порівняння прикметників (gradus comparativus) **peior**, **peius** має такий звичайний ступень порівняння:

?)*****

14. У латинській мові прикметники мають категорії:

?)*****

15. Прикметники у латині, на відміну від української мови:

?)*****

16. Позначте рядок, де фігурують прислівники у найвищому ступені порівняння:

?)*****

17. Словникова форма прикметників з одним закінченням є такою, як у як іменників третьої відміни, тобто вказується:

?)*****

18. Основу прикметників з трьома і двома родовими закінченнями визначають:

b) ?)*****

19. У прислівниковому значенні вживається іменник:

?)*****

20. Вищий ступінь прислівника збігається з вищим ступенем відповідного прикметника:

?)*****

21. Утворення похідних прислівників шляхом додавання до основи прикметника закінчення **-iter** спостерігається:

?)*****

22. Прислівник **fortissime** перекладається як:

?)*****

23. Прикметник **brevior** перекладається як:

?)*****

24. У сентенції **Facta sunt verbis difficiliora** прикметник використовується:

?)*****

25. Вищий ступінь за допомогою прислівника **magis** (більше), а найвищий – **maxime** (найбільше) і форми звичайного ступення утворюють:

?)*****

Тест № 8. ПРИЙМЕННИКИ. СПОЛУЧНИКИ

1. Прийменник **contra** вживається з:
?)*****
2. Прийменник **gratia** вживається з:
?)*****
3. Позначте вираз, що містить прийменник:
?)*****
4. Латинські прийменники вживаються з:
?)*****
5. Латинські прийменники **gratiā** та **causā** вживаються:
?)*****
6. Прийменник **cum** з особовими займенниками:
?)*****
7. Незмінні частини мови – це:
?)*****
8. Значення префіксів у багатьох випадках:
?)*****
9. Зазначте ряд прийменників, що вживаються тільки з аблативом (*Ablatīvus*):
?)*****
10. Коректний переклад виразу **in curia**:
?)*****
11. Коректний переклад виразу **ніхто не стоїть понад законом**:
?)*****
12. Коректний переклад сентенції **sine ira et studio**:
?)*****
13. Прийменник **in – в**, на вказує на місце дії (де?), коли вжи-вається:
?)*****

14. Сполука **in aquam** перекладається:

?)*****

15. У сполученні **supra hominem** прийменник вживається з:

?)*****

16. Зазначте ряд прийменників, що вживаються як з

Accusativus, так з **Ablativus**:

?)*****

17. Єднальний сполучник, що пишеться разом зі словом, до якого відноситься:

?)*****

18. Розділовий сполучник, що ставиться після слова і пишеться разом з ним:

?)*****

19. Коректний переклад виразу **unus pluresve**:

?)*****

20. Сполучник **aut – aut** перекладається:

?)*****

21. У латинській мові у вищому ступені прикметників мож-

ливо використання:

?)*****

22. Вираз **Iura legesque** слід перекласти як:

?)*****

23. Вираз **Lex mosque** слід перекласти як:

?)*****

24. Термін **СПОЛУЧНИК** у латинській мові позначається:

?)*****

25. У двозначних числівниках **від 21 до 99** може бути використаний:

а?)*****

Тест № 9. ЗАЙМЕННИКИ

1. У латинській мові не мають ознаки граматичного роду:
?)*****
2. У латинській мові особові займенники третьої особи:
?)*****
3. Не має називного відмінка:
?)*****
4. Вказівні займенники *hic, haec, hoc* вказують на особу або предмет, що:
?)*****
5. У латинській мові існують:
?)*****
6. Ствердна частка *dem* з означальним займенником *idem, eadem, idem*:
?)*****
7. Питальний займенник *quis?* перекладається як:
?)*****
8. Від питальних займенників за допомогою різних часток або шляхом подвоєння питального займенника утворюються:
?)*****
9. Заперечний займенник **nemo** перекладається:
?)*****
10. Питальна частка **-ne** ставиться:
?)*****
11. Займенник у латинській мові:
?)*****
12. Займенник **suus, a, um** вказує на:
?)*****
13. Особовий займенник **я** перекладається латиною як:
?)*****
14. Відносний займенник **quibuscum** перекладається як:
?)*****

15. Сентенція **Cognosce te ipsum** перекладається:

?)*****

16. У латинській мові підмет, виражений особовим займен-

ником:

?)*****

17. «**Pater noster**» перекладається як:

?)*****

18. Неозначений займенник **aliquid** перекладається як:

?)*****

19. Питання **quid facis?** перекладається як:

?)*****

20. Вираз кожному своє перекладається:

?)*****

21. Форма **mihi** є формою особового займенника **ego** у:

?)*****

22. Форма **nobiscum** перекладається:

?)*****

23. Позначте займенник, що належить до розряду особових:

?)*****

24. Який займенник у латині відповідає українському займеннику «цей»?

?)*****

25. Який займенник у латині відповідає українському займеннику «жоден»?

?)*****

Тест № 10. ЧИСЛІВНИК

1. У латинській мові існують:
?)*****
2. Римська буква **D** означає:
?)*****
3. Позначте у назві найдавнішої пам'ятки першого писаного права римлян «**Leges duodecim tabularum**» слово, що є числівником:
?)*****
4. Латинські числівники **primus, secundus, tertius** перекладаються як:
?)*****
5. Латинські числівники **unus, duo, tres** перекладаються як:
?)*****
6. Числа римськими цифрами записуються:
?)*****
7. Латинські числівники, що мають значення **двічі, тричі**:
?)*****
8. Визначте, від якого латинського числівника походить слово **квартет**:
?)*****
9. Визначте, що позначає скорочення **a.Chr.n.**: = *ante Christum nat um*:
?)*****
10. Визначте назви місяців, що походять від латинських числівників:
?)*****
11. Латинські числівники, що мають значення **по два (двоє), по три (троє)**:
?)*****
12. Буква латинського алфавіту **M** означає:
?)*****

13. Для економного написання цифр римляни використовували:

?)*****

14. Римська цифра **C** означає:

?)*****

15. Вкажіть прислівникові числівники (*Numeralia adverbia*):

?)*****

16. Додаванням до основного числівника слова **-decim**, що означає десять, утворюються:

?)*****

17. Додаванням до основного числівника слова **-ginta**, що означає десяток, утворюються:

?)*****

18. Складені числівники **28, 38** утворюються:

?)*****

19. Сполучник **et** при позначенні двозначних чисел **від до 99**:

?)*****

20. Числівники **більш 100** позначаються таким чином:

?)*****

21. На відміну від української мови, у латинській мові:

?)*****

22. Кількісні числівники від **200 до 900** утворюються:

?)*****

23. Комбінація латинських букв **CD** позначає:

?)*****

24. Рік **2023** позначається:

?)*****

25. Риска над цифрою:

?)*****

Тест № 11. ЗАГАЛЬНОВЖИВАНІ СЕНТЕНЦІЇ. Частина I

1. Латинське скорочення **NB** означає:
?)*****
2. Латинська сентенція **Veni, Vidi, Vici** означає:
?)*****
3. Зазначте переклад сентенції **O tempora, o mores!**:
?)*****
4. Доповніть сентенцію **Alter**:
?)*****
5. Доповніть сентенцію «**Amicus, sed magis amica veritas**»:
?)*****
6. Скорочення **P.S.** має значення:
?)*****
7. Знайдіть сентенцію, що позначає поняття: **Непереборна сила, невідворотна подія**:
?)*****
8. Доповніть латинську сентенцію **Pecunia non**:
?)*****
9. Останні слова Цезаря, коли його вдарили кинджалом:
?)*****
10. Визначте переклад латиною виразу **Через труднощі до високої мети**:
?)*****
11. Визначте переклад сентенції **Ars longa, vita brevis**:
?)*****
12. Вираз **Для вживання** перекладається латиною:
?)*****
13. Вираз **За і проти** перекладається:
?)*****
14. Доповніть сентенцію **Dum spiro,**
?)*****

15. Яке латинське сполучення позначає стислий опис (авто) біографічних даних, набутих кваліфікацій та професійних навичок?

?)*****

16. Доповніть сентенцію **Dicere non est**:

?)*****

17. Сентенція **Scientia potentia est** українською перекладається як:

?)*****

18. Яка з перерахованих сентенцій є девізом Олімпійських ігор?

?)*****

19. У якій сентенції мається на увазі, що справжнім багатством людини є духовні надбання й розум?

?)*****

20. Латинська сентенція «**Мислю, отже існую**» перекладається як:

?)*****

21. Яке словосполучення використовують, щоб позначити щось невідоме?

?)*****

22. Яке скорочення означає «та інше», «тощо», «і так далі»:

?)*****

23. Оберіть сентенцію, яка означає «**використовуй мить, що маєш зараз**»:

?)*****

24. Доповніть сентенцію **Aut, aut nihil**:

?)*****

25. Традиційна образна назва навчальних закладі (у сучасності):

?)*****

Тест № 12. ЗАГАЛЬНОВЖИВАНІ СЕНТЕНЦІЇ. (Частина 2)

1. Оберіть правильний переклад сентенції **Qui scribit, bis legit**:

?)*****

2. Оберіть правильний переклад сентенції **Per fas et nefas**:

?)*****

3. Що пишуть на подарунках?

?)*****

4. «Із багатьох єдиний» (девіз США), що написаний на долларі:

?)*****

5. У сучасності девіз на гербі Парижа «**Fluctuat nec mergitur**» (його б'ють хвилі, але він не тоне) позначає:

?)*****

6. **Requiescat in pace!** (скорочено **R.I.P.**) – це

?)*****

7. Латинський вираз «**In varietate concordia**» «Єдність у різноманітті» є:

?)*****

8. Вираз, який підкреслює необхідність вчити латину науковцям:

?)*****

9. У сучасності цю сентенцію уживають при підведенні підсумків особистих досягнень у певній галузі, наприклад, закінчуючи виступ на захисті дисертації, тощо.

?)*****

10. Латинська сентенція, що підкреслює значення повторення для систематизації знань:

?)*****

11. Вислів, що належить Цицерону, про важкість викорінити звички, що міцно вкорінюються в нас:

?)*****

12. Визначте переклад слів імператора Тіта **Amici, diem perdidit**:

?)*****

13. Визначте переклад сентенції **Errare humanum est**:

?)*****

14. Коли зазначають, що не про все можна сказати віч-на-віч, однак про все можна написати, використовують сентенцію:

?)*****

15. Визначте переклад сентенції **Labōres gignunt honōres**:

?)*****

16. Українські вирази: «Кохання – не в'язниця, а зводить з розуму», «Закохані – що божевільні» координують з латинським:

?)*****

17. Якщо хтось хоче щось зробити, але не має можливостей, він скаже:

?)*****

18. Афоризм Петронія підкреслює, що людські можливості не безмежні:

?)*****

19. Український вираз «легкий на помині» координує з латинським:

?)*****

20. Формула, яка характеризує стан монарха в феодальній державі:

?)*****

21. «Молитва Господня» – основна молитва в християнській традиції:

?)*****

22. Визначте переклад сентенції **Fortes fortūna adiuvat**:

?)*****

23. Один з чотирьох законів мислення – закон виключеного третього у формальній логіці:

?)*****

24. Основний принцип при написанні історичних творів, сформульований Цицероном:

?)*****

25. Латинська сентенція **De gustibus (et coloribus) non est disputandum** позначає:

?)*****

Тест № 13. СЕНТЕНЦІЇ.
Юридичний фразеологічний мінімум. (Частина 1)

1. Визначте переклад поняття юридично, за правом:
?)*****
2. Визначте переклад сентенції *Ius est ars boni et aequi*:
?)*****
3. Чотири головні заповіді юриста *Dic, duc,.....*:
?)*****
4. Правильний переклад українською терміну *Libero (L.)*:
?)*****
5. У сучасності: у дипломатії особа, що має офіційну заборону на перебування на території певної країни:
?)*****
6. Три види діяльності юриста:
?)*****
7. У сучасності: захисник безнадійної справи:
?)*****
8. Латинська сентенція *Dura lex, sed lex* перекладається українською:
?)*****
9. Нині – право голови виконавчої влади відмовити у схваленні законопроекту:
?)*****
10. Вираз **ТАЄМНО** перекладається латинською мовою:
?)*****
11. Зазначте значення латинської сентенції «*Salus populi suprema lex est*»:
?)*****
12. Правильний переклад терміну *Condemno (C)*:
?)*****
13. Латинський вираз **Conditio sine qua non** перекладається як:
?)*****

14. Латинський вираз **De dolo malo** перекладається як:

?)*****

15. **Право користування та використання** латині позначається як:

?)*****

16. **Право розпоряджатися своїм майном** у латині позначається як:

?)*****

17. **Повна власність** у латині позначається як:

?)*****

18. **Не одружені** у латинській мові позначається як:

?)*****

19. Група родин, що веде початок від одного предка, у латині позначається як:

?)*****

20. **Позбавлення спадщини** – у латинській мові позначається як:

?)*****

21. **Factio testamenti** перекладається як:

?)*****

22. Скажіть латиною: «**остання воля**»:

?)*****

23. Правильний переклад терміну **Absolvo (A)**:

?)*****

24. Латинський вираз **Causa privata** перекладається українською як:

?)*****

25. Латинський вираз **Culpa levissima** перекладається українською як:

?)*****

Тест № 14. СЕНТЕНЦІЇ. Юридичний фразеологічний мінімум. (Частина 2)

1. Якщо йдеться про незаконне застосування сили однією державою проти іншої держави або народу, використовується латинське слово:

?)*****

2. Латинський вираз **casus belli** використовується, якщо йдеться про:

?)*****

3. Поняття «**угода, домовленість, згода**» зазначається у латині як:

?)*****

4. Латинський вираз **ius gentium** позначає:

?)*****

5. Якщо говориться про **стан війни**, слід використати латинське сполучення:

?)*****

6. Вираз **Finalis concordia** перекладається з латинської як:

?)*****

7. **Спростування обвинувачення шляхом подання доказу** позначається латинською мовою як:

?)*****

8. **Cui prodest? Cui bono?**

?)*****

9. Визначте переклад українською латинської сентенції

Nullum crimen, nulla poena sine lege:

?)*****

10. Визначте переклад українською латинського виразу **Poena capitis (vitae):**

?)*****

11. Визначте переклад українською латинського виразу **Ius publicum:**

?)*****

12. Визначте переклад українською латинського виразу **Ad legem**:

?)*****

13. Визначте переклад українською латинської сентенції **Elegantia iuris**:

?)*****

14. Формула про повноправність громадянина і про його особисту недоторканність у Римі та за його межами:

?)*****

15. Юридична формула римського права, що встановлювала правові відносини між громадянами при передачі власності з одночасним надбанням відповідної частини:

?)*****

16. Визначте коректний переклад українською латинської сентенції **Aequum et bonum est lex legum**:

?)*****

17. Кого так називали у латині? **Homo trium litterarum**. (Людина (з) трьох літер):

?)*****

18. Латинський вираз **ultima ratio** перекладається як:

?)*****

19. Визначте коректний переклад українською латинської сентенції **Fraus et ius nunquam cohabitant**:

?)*****

20. Латинське слово **iustitia** перекладається українською як:

?)*****

21. Визначте коректний переклад українською латинської сентенції **Prima lex iustitiae, ne quid falsi dicat**:

?)*****

22. Юридичний афоризм Сенеки, який активно виступав за стислість і лаконічність при складанні законів:

?)*****

23. У разі розбіжності між загальним і спеціальним нормативно-правовим актом перевага надається спеціальному, якщо він не скасований виданим пізніше загальним актом:

?)*****

24. Дія закону чи іншого нормативно-правового акта поширюється тільки на ті відносини, які виникли після набуття ним чинності:

?)*****

25. Визначте коректний переклад латинською мовою українського виразу «Жодного не можна двічі карати за один і той самий злочин»:

?)*****

Тест № 15. «GAUDEAMUS».
Історія гімну та аналіз тексту

1. «Gaudeamus»:
?)*****
2. «Gaudeamus» належить до жанру:
?)*****
3. Девіз НУ «Одеська юридична академія»:
?)*****
4. У рядках «Gaudeamus» не вихваляють:
?)*****
5. «Gaudeamus» був створений:
?)*****
6. Автор «Gaudeamus»:
?)*****
7. Слово «Gaudeamus» перекладається:
?)*****
8. У тексті гімну життя вважається:
?)*****
9. Дівчата описуються як:
?)*****
10. Жінки описуються як:
?)*****
11. До III відміни відносяться іменники:
?)*****
12. До IV дієвідміни не відноситься дієслово:
?)*****
13. У «Gaudeamus» згадуються:
?)*****
14. Яка фраза відображає основну ідею гімну
«Gaudeamus»?
?)*****
15. Яка мова вважається мовою походження «Gaudeamus»?
?)*****

16. Мажорний характер «**Gaudeamus**» створюють:

?)*****

17. Яке значення має вираз «**Vadite ad Superos**» у гімні

«**Gaudeamus**»?

?)*****.

18. «**Gaudeamus**» виник на основі:

?)*****

19. Яке значення має вираз «**Transite ad Inferos**» у гімні

«**Gaudeamus**»?

?)*****

20. У сучасності «**Gaudeamus**» часто використовується у контексті:

?)*****

21. У «**Gaudeamus**» вказується, що підтримку студентам (милість) надають:

?)*****

22. Студентам заважають (за текстом «**Gaudeamus**»):

?)*****

23. «**Gaudeamus**» з'явився в:

?)*****

24. Друкований текст «**Gaudeamus**» вперше з'явився:

?)*****

25. Енгельберт Хампердінк створив оперу «**Gaudeamus**»:

?)*****

ЛІТЕРАТУРА

1. Тарасова Г.М. Латинська мова для юристів. / *Lingua Latina iuridicialis*: підручник. Одеса: «Юридична література», 2020. 319 с.
2. Мисловська Л.В., Пилипів О.Г. Латинська мова, Підручник для вищих навчальних закладів / Л.В. Мисловська, О.Г. Пилипів. Львів, 2019. 200 с.
3. Шаманова Н.Є. Латинська мова. Навчальний посібник. 2021. 144 с.
4. *Legamus et exerceamus*: навч. посібник / М.Й. Петришин, Г.М. Загайська. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 142 с.
5. *Repetitorium Latinum. Pars prima*: збірник вправ для контрольних і самостійних робіт з латинської мови / М.Й. Петришин, Г.М. Загайська. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 172с.
6. *Repetitorium Latinum. Pars secunda* : збірник тестів / М.Й. Петришин, Г.М. Загайська. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 148с.
7. Латинські крилаті вислови. <http://www.pinax.com.ua/krylati-vyslovy/latina/>.
8. Цитати латинською з перекладом (500 цитат). <https://citaty.net.ua/krasyvi-tsytaty-latynskoyu-z-perekladom-500-tsytat/>.
9. Афоризми, вирази та крилаті вислови латинською мовою. <https://supermif.com/aforizm/latin.html>.

Навчальне видання

Іванова Наталія Георгіївна

ЛАТИНСЬКА МОВА

Практикум
для здобувачів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти
галузі знань 08 «Право»
спеціальності 081 «Право»
та галузі знань 29 «Міжнародні відносини»
спеціальності 293 «Міжнародне право»

Підп. до друку 21.02.2024. Формат 60х90 1/16.

Папір офсетний. Ум. друк. арк. 6,5.

Замовл. № 0221-1. Наклад 100 прим.

Видавництво та друк ВПП «Контраст»
Україна, 61166, м. Харків, пр. Науки, 40, оф. 504Б.

Св-во: ДК №1778 від 05.05.2004
тел. (050) 343-53-23, (098) 581-56-00.

www.kontrast.kh.ua

e-mail: kontrast.main@gmail.com

Facebook: facebook.com/kontrast.kharkov